

Püritenizm ve Hollywood İlişkisi

Puritanism and Hollywood Relationship

Arif Can GÜNGÖR*

İstanbul Aydın Üniversitesi

Özet

Din bir anlam sistemi olarak toplumun ve kültürün temel yapı taşlarından biridir. Dinsel davranış ve inanışların A.B.D.’deki politik ve sosyal kurumları derinden etkilediğine yönelik yaygın bir düşüncenin varlığı söz konusudur. Bu kurumsal yapı içinde yer alan Hollywood’un A.B.D.’nin temel ilkelerine olan bağlılıkla aynı paralelde hareket ettiği düşüncesinden yola çıkılarak, Emile Durkheim ve Max Weber gibi toplumsal yapıyı din ve ritüel kuramları çerçevesinde ele alan sosyologların düşünce ve kavramları çerçevesinde püritenizmin Hollywood sinemasına etkisi ortaya konacaktır. Hollywood’un geleneksel yapısının oluşmasında ve püritenizm arasında iki tür etkileşimin söz konusu olabileceği varsayımından yola çıkılacak bunlardan biri “Sansür ve Otokontrol” mekanizması iken diğerinin püriten mitolojisine dayalı ulusal güvenlik stratejisini destekleyen “Ulusal Güvenlik Sineması” olabileceği tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Püritenizm, Protestan, Hollywood, Sinema, Sansür

Abstract

Religion as a meaning system is one of the fundamental building blocks of society and culture. Religious behavior and beliefs profoundly affect the U.S. political and social institutions for the common thought around the world. This is within the corporate structure of Hollywood, parallel to the fundamental principles of the United States moves to

* Yrd.Doç., İstanbul Aydın Üniversitesi Sanat Yönetimi Bölümü, acangungor@aydin.edu.tr

Hollywood with the idea of subordination in such as Emile Durkheim and Max Weber, the social structure of the sociologists of religion and ritual in the framework of theories and concepts within the framework of thought will be exposed Puritanism's effect of Hollywood cinema. The formation of the traditional structure of American cinema and Hollywood puritanism on the assumption that there are two types of interaction may be occurring; one of them based on the mythology of puritanical censorship and self-control mechanism, while the other supports the national security strategy of "national security movie" will be discussed.

Keywords: Puritanism, Protestant, Hollywood, Cinema, Censorship

I.GİRİŞ

Sinema sanatına ilişkin belirli saptamalarda bulunmak için o ülke sinemasının ülkenin oluştuğu; siyasal, toplumsal, ekonomik, kültürel, sanatsal, hukuksal, yönetsel, teknolojik; olgular ve ortamlar çok yakın bir ilişki içinde olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Bu anlamda da günümüz modern toplumlarında toplumsal ve kültürel yapının oluşumundaki süreçlerde yer alan en önemli göstergelerden biri olan dinsel ve mitolojik göstergelerin analiz edilmesi önem taşımaktadır.

Kimi zaman kıtaya 17. yüzyılda gelen New England kolonilerinin dinsel metinlerinden kaynaklanan nedenlerle, kimi zaman ülkenin çok kültürlü yapısı içerisinde yer alan farklı dinlerden cemaatlerin ülke nüfuzuna etkisi düşünülerek modern Batılı ülkeler arasında özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde dinsel inançların toplum yaşamına etkisi incelenmeye değer bir konu olarak görülmüştür. Bu bağlamda Amerikan toplum yapısına yönelik saptamalar yapmak gerektiğinde de dinsel yapı sıklıkla öne çıkarılan bir referans noktasını oluşturmuştur. Özellikle yakın dünya tarihinin son dönemlerinde gelişen olaylar; "Irak Savaşı", "Dinler

İttifakı”, “11 Eylül Saldırısı”, “Büyük Orta Doğu Projesi”, “Kıyamet Söylemleri”, Amerika Birleşik Devletleri’nde, Ortadoğu’da ve Avrupa’da meydana gelen toplumsal, siyasal, ekonomik olayların din merkezli bakış açılarıyla değerlendirilmesi, Durkheim ve Weber gibi toplumsal yapıyı din ve ritüel kuramları çerçevesinde açıklamaya çalışan sosyologların düşüncelerini yeniden güncel hale getirmiştir.

Bu dinsel olguların genelde Amerikan sineması özelde ise Hollywood sinemasıyla ilişkisi ortaya konmaya çalışılacaktır. Makalede “Amerikan Sineması” kavramı ile Hollywood’u da içine alan bütün bir ülke sineması kastedilmektedir. Hollywood günlük yaşamda çoğu kez Amerikan sineması çağırışını yapacak şekilde kullanılmıştır. Makalede ise “Hollywood Sineması”; Amerikan sineması içinde belirli şablonları kullanan, popüler, seri üretim ve hızlı tüketime dayalı, film sanatını endüstriye dönüştürmüş ve onu dünyanın her yanına Amerikan ideolojisinin yayıcısı olarak taşımış Amerikan ticari sineması anlamında kullanılmıştır. “Amerikan Sineması” kavramı içine Hollywood’un şablonları haricinde film yapmaya çalışanlar, bağımsız yönetmenler, deneysel sinemacılar kısacası Hollywood dışındakiler de dahil edilmektedir. Az sayıda farklı eğilimler gösteren yapımcının dışında genel endüstriyi ve resmi yapıyla birlikteliği içinde barındıran Hollywood sinemasının üzerinde makalede daha fazla durulmuştur. Tümünden ulusal sinemayı ilgilendiren bağlamlarda ise “Amerikan Sineması” kavramı doğal olarak kullanılmıştır.

II. YÖNTEM ve KAPSAM

Hollywood’un Amerika Birleşik Devletleri’nin temel ilkelerine olan bağlılıkla hareket ettiği düşüncesi ve bu temel ilkelerin Amerika Birleşik Devletleri’nin üzerine inşa edildiği, kökeni Protestan inancına dayalı püriten mitolojisinden türemiş olduğu varsayımına yönelik literatür taraması yapılacaktır.

Bu bağlamda makalede önce Protestanlık ve kapitalizm ilişkisi Max Weber'in tezleri çerçevesinde ortaya konularak püritenizm tanımlanacaktır. Püritenizmin ve püriten mitolojisinin Amerika'daki sosyo-kültürel yaşama ve Amerikan sinemasına doğrudan ve dolaylı etkileri kronolojik bir sıra takip edilerek ortaya konmaya çalışılacaktır. Toplumlar da din dışı durumlarda bile din olgusunu öz bir nitelik olarak gören Emile Durkheim'ın kutsal ve din dışı kavramları dahilinde çağdaş Amerikan toplumunun durumu dinin modern toplumdaki önemine yapılan vurgudan hareketle ele alınacaktır.

Püritenizm ve Hollywood ilişkisi kronolojik dönemsellik içinde gerek sinemasal olayların ortaya konması gerekse seçilmiş film içeriklerindeki bulguların ortaya konmasıyla derinleştirilecektir. Püriten mitine dayalı yaklaşımların genelde Amerikan sinemasında özelde ise Hollywood sinemasında "Sansür ve Otokontrol" mekanizmalarını doğurması ve özellikle Hollywood'da "Ulusal Güvenlik" sinemasının oluşturulmasına katkı sağlaması araştırılacaktır. Bu bağlamda seçilmiş ve izlenmiş filmler, görünürdeki metnin dışında arka plandaki metni de ortaya koyacak olan söylem analiziyle değerlendirilecektir. İçerisinde barındırdığı çeşitli sembolleri yorumlamak, görsel-işitsel kullanımlarının ardındaki ideolojik söylemi ortaya çıkarmak amacıyla analiz edilecek filmlerden biri püriten Hristiyanların kutsal kitaptan edindikleri ve toplumsal belleğe iyice yer etmiş olan mitlerin ele alındığı filmler arasından seçilen "Damien" filmidir. Filmde İncil'de yer alan "dünyanın sonu" söylemi incelenecektir. İkinci film, 1942'den günümüze dek uzanan süreçte Hollywood ile devlet arasındaki işbirliğiyle yapılmış filmler arasından seçilmiş bir "Vietnam sendrom filmi" olan "Avcı" dır. Üçüncü analiz edilecek film ise püriten söylemine dayalı mesih idealizmi ile savunma stratejisini birleştiren anlayışın en üst düzeyde yaşandığı ve gündeme geldiği dönemler olan 1990'lı yıllar sonrasında yapılmış "Ulusal Güvenlik Sineması" türünden bir örnek olan "Armageddon" olmuştur. Hollywood'un önemli filmlerin biri olan "Postacı

Kapıyı İki Kere Çalar” filmi de muhafazakar Protestan ve diğer Katolik grupların aşırı tepkiselliğinden kaynaklanan “Sansür ve Otokontrol” mekanizmasının filmlere etkisi açısından incelenecektir.

III.PROTESTAN AHLAK VE KAPİTALİST RUH

Amerika’daki Protestan göçmenlerin dinlerinin toplumsal yaşam ve sanat üzerine etkilerini ortaya koymaya çalışırken burada dini tek faktör gibi göstermek yanlış olacaktır. Fakat Hollywood sinemasının oluşması ve devamı sürecinde çok önemli rol oynayan, birbiriyle çelişkili gibi görünen iki kavramın yani din ve kapitalizmin nasıl bir araya gelebildiği ve bunun Hollywood’u nasıl etkilediği problemi, Amerikan ulusal bilincinin inşasında ve bunların sinema sektörüne ve filmlerin içeriğine yansımada dinsel (püriten) mitlerin etkisinin ne denli önemli olduğunun da altı çizilmelidir.

Bu bağlamda öncelikle kullanılan belirli kavram ve olgulara mümkün olduğu kadar açıklık getirmek gerekmektedir. Elbette ki endüstriyel yönü açısından kapitalizmle mutlak bir ilişki içerisinde olan Hollywood sinemasının bu boyutunu püritenlik ve kapitalizm ilişkisi etrafında ele almak isabetli olacaktır.

Kapitalizme ilişkin yaklaşımlarda materyalizmi tek başına yeterli görmeyen “Protestan Ahlak ve Kapitalizmin Ruhü” adlı eserinde bu konuda dinin önemli bir rol oynadığını da öne süren Max Weber’e göre; “Kapitalizm değiş tokuş fırsatlarının kullanımından kazanç bekleme üzerine kurulu, yani (biçimsel) barışçıl kazanç fırsatları üzerine kurulu bir eylemdir” (Weber, 2008, 15). Önemli diğer bir kavram olan “Protestan Ahlak” ise mezhepler, toplumsal tabakalaşma ve çileci Protestanlığın meslek ahlakı çerçevesinde tanımlanmaktadır (Weber, 2008, 29;104). Elbette ki bu ilahi görevin ve çileci yaklaşımın dünyevi zevklerden dolayısıyla tüketimden uzak durarak sermaye birikimine yol açması protestanlığın

ekonomiyle olan ilişkisini açıkça ortaya koymaktadır. Her protestanın mesleki işlevi vasıtasıyla ilahi bir misyon edinmiş olduğu bu durumda kapitalizm ve Protestan ahlak'ın bu misyon sayesinde aynı potada eridiği ortaya çıkmaktadır.

1. Protestan Mezhepler ve Püritenizm

Tüm bu çerçevede içerisinde Amerikan sinemasının evrimini ve püritenizmle ilişkisini ortaya koymadan önce Hollywood'un kurumsal ve düşünsel temellerini oluşturan önemli faktörlerden biri olan Hristiyanlık düşüncesi ve anlayışının incelenmesi gereklidir. Bu bağlamda da açıklık getirilmesi gereken önemli ve sık kullanılan kavramlardan biri "püritenizm" dir.

"Biz püritenizm deyimini kullandığımız zaman 17. yüzyılda kazandığı popüler anlamı içinde ele alıyoruz. Bu da şu demektir; Hollanda, ve İngiltere'de kilise yönetim programı ve dogmaların farkını gözetmeyen asketik eğilimli dini hareket "Bağımsızları", "Kongregalistleri", "Baptistleri", "Mennonitleri", ve "Quakerleri" içine alır"(Weber 2008: 82). Protestanlık, yukarıda sayılan ve diğer benzer mezhepleri ifade etmek için kullanılan genel bir isimdir ve "Calvinizm ve Püritenizm, iş ve meslek ahlakında ortak görüşleriyle o gün bugün biri öbürünün yerine kullanılabilir. Sinonim tabirler olarak dile yerleşmişlerdir" (Ülgener, 1991, 17). " Püritenlik: 16. yy sonlarıyla 17. yy' da İngiltere'de İngiltere Kilisesi'ni Katolikliğin kalıntılarından arındırmayı amaçlayan dinsel reform hareketidir. Püritenler yaşam biçimlerini bütünüyle belirleyen ahlaki ve dinsel doğruluğu savunmuşlardır. Kilise reformu yoluyla bütün ulusun bu tutumu benimsemesi için çalışmışlardır" (Ana Britannica, 79).

Bu yeni mezhebin cemaatlerinin en önemli özelliği ise Luther ve Calvin'in başlattığı "Eski Ahit'e yönelme" hareketini daha uç noktalara götürmek olmuştur. Eski Ahit'i inançlarının tek kaynağı haline dönüştürmüşlerdir. Eski Ahit'e

yönelmek demek ise Yahudilere yönelmek anlamına gelir çünkü Eski Ahit'e göre Yahudiler seçilmiş halktır. Püritenler bunu kabul ederler (Vural, 2007, 104). Eski Ahit'e yönelişin yarattığı yeni vaat edilmiş topraklarda kurulacak olan devlet ideali ABD'nin bugünkü sosyo-ekonomik yapısını meydana getirmesinde önemli rol oynayan temel taşlardan biridir.

2. Din, Ritüel, Mit

İnsanoğlunun ortak belleği geçmişten günümüze kadar bir dizi söylen ve bunlardan üretilen bilgiler üzerine inşa edilmiştir. Mitolojiler, destanlar, masallar, ritüeller, filmler, edebiyat vb anlatılar insanlığın son halini yeniden üreten bilginin ve inancın kaynağı olmuşlardır. Sosyo-ekonomik alanda güçlü olanın daha az güçlü olanın üzerinde bir denetime sahip olduğu kabul edilirse iktidarların oluşturulması ve sürdürülmesindeki temel bileşkenin ideolojik olduğu ortaya çıkacaktır. Bu durumda anlatıların ürettiği bilginin de iktidar tarafından ve iktidarın meşruiyetinin sürdürülmesi adına üretilmiş olduğu görülecektir. “Sosyo-kültürel hegemonya biçiminin yeniden üretiminde söylemin ve onun faillerinin analiz edilmesi çok önemli bir hal almaktadır. Bu söylem ve söylemi yaratanların simgesel seçimleri onların simgesel iktidarlarının oluşumunda önemli bir rol oynar” (Teun, 2005, 322). Bu bağlamda ritüellerin, mitlerin yaratılmasında ve meşrulaştırılmasında rol oynayan ideolojileri deşifre edebilmek önemlidir. Sosyolog Emile Durkheim'a göre tüm dinler ortak bir özellik sunmaktadırlar.

Kutsal (sacred) ve din dışı (profan) arasındaki bir eksen üzerinde yer almaktadırlar. Dünya bu şekilde iki sınıfa ayrılmaktadır. Kutsal olan korku ve saygıyı uyandırırken gücü ve önemi Ritüel'den (dinsel törenden) gelir. Durkheim toplumların kutsal olana tapınma gereksinimini yerine getirmek için düzenli olarak ritüelde bir araya geldiklerine dikkat çeker (Durkheim, 2005, 56-57).

Kutsalla ilgili, simgesel ve önceden oluşturulmuş anlamlar taşıyan geleneksel eylem ve uygulamalara ritus denir. Ritusların belirli bir sistem için de bir araya gelmelerinden oluşan yapıya da ritüel denir. Ritüelin gündelik anlamı daha geniş çerçevede ele alınmaktadır. Bu anlamda kutsalla ilgili anlamından uzaklaşmaktadır. Yani standart her tür alışılmış davranış modellerini içine alan tanımdır (Tecimer, 2006, 30).

Devletle dinin hem birbirinden ayrıldığı hem de birleştiği Amerika’da din sadece kiliselerde var olan bir din değildir, mezhepsiz bir sivil dinden söz etmek mümkündür. Her ne kadar kiliseyle devlet arasında bir ayrım varsa da politikayla sivil yaşam hala dinsel temalarla ortaya çıkmaktadır (Bellah, Aktaran: Phillip Smith 2001, 120). Kolektif açıdan Amerikan mitolojisi genelde Amerikan sivil dini olarak nitelendirebileceğimiz püritenlikle yakından bağlantılıdır. Kiliseyle devletin ve toplumun ilişkisi toplumun her kademesinde ve tüm boyutlarıyla belirli bir ritüel içinde yer almaktadır. Amerikan sivil dini “Dinsel his ve inanışın pek çok unsurunu A.B.D. deki politik ve sosyal kurumlara tevcih eden dini davranış biçimidir...sivil din belirli siyasal sosyal düzenlemelere kutsal bir aura yükleyerek bunların itibarlarını artıran ve kalıcılığını sağlayan bir olgudur” (McClay, 2004, 1) şeklinde tanımlanabilir.

Modern hareketler her ne kadar geleneksel dinin ritüelini azaltsa da dünyevi hareketlerin büyümesini desteklemeyi amaçlar. Bunlar da değişik formlar altında sınıflandırılabilir; kolektif ve bireysel modernizasyon. Kolektif şeklini Nazi Almanyası, Komünist Rusya-Çin, vb. ülkelerde anlatım formlarından bireyselleği vurgulayan ama kahramanlık ve destansılık içeren tarihi filmlerle, bireysel modern performansların icrasını ise Hollywood filmlerindeki başarıyı, aşkla ilişkilendiren, kolektifliği zayıflatan örneklerle açıklanabilir (Peacock, 1986, 145).

Kutsalın insan aklının yarattığı her türlü unsuru yani mitleri, ritüelleri, efsaneleri birbiriyle ilişkilendirebileceği bir alan olduğunu görmek mümkündür. Şu halde modern çağda “kutsal” olan geleneksel dinin ritüellerinin farklı biçimlerde modern yaşam tarzına ve söylemine sızdığı bir gerçektir.

IV.İNGİLİZ PROTESTAN AHLAKININ AMERİKAN YAŞAM TARZINA YANSIMALARI:

1. Püriten Mitolojisinin Temel Kavramları

17.yy’da İngiltere’de inançlarına uygun yaşama ortamı bulamayan Püritenler koloniler halinde yerleştikleri yeni ülkeleri olan Amerika’da gelenek ve inançlarına uygun yeni bir toplum yaratmaya çalıştılar. Kökeni İngiliz Protestanlığına dayalı ahlak ve din anlayışı Amerika Birleşik Devletleri’nde insanların ve toplumun genel ahlak anlayışına, yaşam biçimine, kurum ve kuruluşlarının temel yapılarına, siyasi oluşumlara ve hareketlere önemli derecede etkisi olan bu sivil din; “ Demokratik reformları, köleliğin sona ermesini ve sivil halklar hareketini uyandırmıştır. Fakat bunun karanlık bir yanı da vardır. Amerika’nın Tanrı’nın işi için bir araç olduğu görüşü, ulusal sınırların hem içinde hem dışında kader ve sömürgecilik ilan eden fikirlerle bağlantılıdır” (Smith, 119, 2007). Motivasyon düzeyi yüksek bir dinsel anlayışa dayalı yaratılan mitlerle kurulmaya çalışılan bu imparatorluk tanrının isteğiyle özgün, önemli ve tarihi bir misyonu üstlenmiştir. Bu anlamda da serbest hareket etmekte bir çekince görmemiştir.

“Amerikan tarihinde yer alan ve günümüzde de “Amerikan Tarzı” davranışları etkileyen, Amerikalıların seçilmiş ve kutsanmış bir halk olduğu, dolayısıyla Tanrı tarafından vahşi ve ilkel milletlere medeniyet modeli oluşturmakla görevlendirildiğini vaazeden felsefi düşünceye Manifest Destiny / Belirlenmiş Kader adı verilir. Amerika’da 19. Yüzyılda geliştirilen “Manifest (Belirlenmiş Kader) Amerikan yayılmacılığına bir nevi “Mesih’i” meşruiyet kazandırır. Bu felsefenin arka planında Eski Ahitten çok etkilenmiş

olan püriten Protestanlık mezhebine dahil WASP'lar vardır. Püritenler günümüz Evangelist Hristiyanlığının kurucuları ve yayıcılarıdır” (Kurtoglu, 2012, 273).

Püriten gruplar Amerika Birleşik Devletleri'nde Eski Ahit'ten kaynaklanan ve Amerika'nın sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi koşullarıyla sentezlenen mitler yaratmışlardır. Bu bağlamda da “belirlenmiş kader” misyonu Kitabı Mukaddes'e dayandırılmaktadır. “Yakup'un oymaklarını canlandırmak, sağ kalan İsraililer'i geri getirmek için kulum olman yeterli değil. Seni uluslar için ışık da yapacağım. Öyle ki, kurtarışım yeryüzünün dört bucağına ulaşsın.” (Yeşaya 49:6) Püriten mitler hem ülke içinde hem de dünya genelinde Amerikan politikalarının belirlenmesinde önemli rol oynamaktadırlar.

“Belirlenmiş kader”den sonra bir diğer püriten konsept ise “seçilmiş halk”dır. Püriten mitlerinin Yahudi söylemlerine ve geleneklerine dayandırılması püritenliği diğer Hristiyan mezhepler içinde farklı bir yere koymaktadır. İsmail Vural, Protestanların ve Katoliklerin yahudiliğe olan yaklaşımları açısından birbirlerinden nasıl ayrıldıklarını şöyle belirtmektedir:

Yahudilerin bekledikleri Mesih ile Protestanların beklediği Mesih aynıdır. Protestan düşüncesine göre tüm kehanetler oluşuktan sonra Yahudilerin vaadedilmiş topraklarda devlet kuracağı, Tapınak'ı inşa ettikten sonra Mesih'in yeryüzüne geleceği, Yahudilerin bu kez ona bağlanacağı ve onunla birlikte Kudüs'ten dünyayı yöneteceği düşüncesini taşıyan Protestanlar kendilerine iyi davranılacağı ve saygı göreceklerini düşündükleri günü sabırsızlıkla beklemekte ve onun gerçekleşmesi için de ellerinden geleni yapmaktadırlar (Vural, 2007, 97).

Bu sebeple de Amerikalıların kendilerini Tanrı'ya ve Eski Ahit'e yapılan göndermelerle seçilmiş ve tüm dünyaya önderlik edecek bir ulusun varlığı olarak gördükleri ortaya çıkmaktadır. “Tanrınız RAB'bin sözünü can kulağıyla dinler,

bugün size bildirdiğim bütün bu buyruklara özenle uyarsanız, O sizi kesinlikle kutsayacaktır. Tanrınız RAB verdiği söz uyarınca sizi kutsayacak. Siz birçok ulusa ödünç vereceksiniz, ama siz ödünç almayacaksınız. Siz birçok ulusu yöneteceksiniz, ama onlar sizi yönetmeyecek”(Tesniye 15:4,5,6). Seçilmiş kavim vurgusuna Kitab-ı Mukaddes’te sıkça rastlanmaktadır. “Siz Tanrınız RAB için kutsal bir halksınız”(Tesniye 14:21).

Bu görüş sosyo ekonomik ve politik sonuçları açısından oldukça önemlidir ve Amerika Birleşik Devletleri’nin dünyanın dört bir yanında gerçekleştirdiği siyasal ve askeri müdahalelerinin nedenlerinden biri olarak sayılabilir.

“Amerika Birleşik Devletleri’nin kuruluşundan bu yana, sivil din adına Tanrı’ya yapılan atıfların gittikçe gelişmiş ve alanını genişletmiş olduğu gerçeği yadsınamaz. Bu olgu jenerik Protestan söylemden Protestan-Katoliğe, sonra Yahudi-Hıristiyan söylemine ve nihayet Başkan Bush’un retoriğinde İbrahimi dinleri, hatta genel olarak monoteist dinlerin tümünü kapsar hale gelmiştir. Değişmeyen tek şey, bu tür atıfların daima bir Takdir-i İlahi unsuru taşıdığı, O’nun bu toprakları kutsamış olduğu ve dolayısıyla da bu ulusun diğer uluslara ışık tutma sorumluluğu bulunduğu dair bir inancın varlığıdır” (Mcclay, 2004, 7).

“Seçilmiş ulus” miti püriten ve fundamentalist ahlakın ve düşüncenin doğurduğu bir kavram olarak ırkçılık temasının da kaynağı olmuştur. Beyaz,Anglo-Sakson ve Püriten olan Amerikalılar bu miti günün koşullarına uygun bir şekilde yorumlamışlardır. Bu tarz ırkçılar ülkede WASP (White Anglo-Saxon Protestants)yani “Beyaz Anglo-Sakson Protestanlar” olarak adlandırılmaktadırlar. Püriten ahlakın tutucu, bireyci, şüpheci ve içe dönük yaşam tarzına kolaylıkla eklenen ırkçılık günümüze kadar etkinliğini sürdürmüştür.

“Bütün başkanlar, ulusal politika seçkinlerinin tümü, Yüksek Mahkeme’nin üyeleri, büyük şirketlerin başındakiler, üniversite rektörleri (ve hatta profesörleri), neredeyse bunların tamamı WASP’lara mensuptu. Savaş sonrası dönem, cinsel töresel değerler alanında yaşanan kültürel devrimin yanı sıra, muhtemelen daha önemli bir kültürel devrim getirdi. Bu devrim, bugün ABD’de "Çokkültürcülük" dediğimiz şeydir” (Wallerstein, 1999, 1).

ABD’de püriten anlayışına dayalı Protestan ve Anglo Sakson milliyetçiliğinin 1945’lere kadar ne kadar yaygın olduğunu vurgulayan Immanuelle Wallerstein 1945 sonrası WASP’lardan olmayan kimselerin de, ABD’nin kurumsal yapılarında önemli konumlara yükselebildiğini belirtmiştir.

Yeni bir yurt kurmak, tanrı tarafından seçilmiş bir ulus olarak tanrının düzenini diğer uluslara yaymak misyonu ile oluşmuş Amerikan devletinin temellerini dayandırdığı “seçilmiş ulus”, “belirlenmiş kader” mitleri ülkenin dünyadaki stratejik politikalarını belirlerken bir endüstri, sanat ve kitle iletişim aracı olarak Hollywood sineması da hem içeriksel anlamda filmlerin anlatı yapısında hem de filmleri yapan ideoloji çerçevesinde Amerikan sivil dinini oluşturan mitlerden yoğun bir biçimde etkilenmiştir. Aynı zamanda bu sivil dinin oluşumunda ve sürdürülmesinde önemli rol oynamıştır.

2.Hollywood’un Kurulması

İlk film gösterimi Lumiere kardeşler tarafından 1895’te Paris’te yapıldıktan sonra sinema kitlelerin ilgisini çeken ve yaygın bir eğlence aracına dönüşmüştür. 10 yıl içerisinde de hızla gelişerek bir endüstri halini almıştır. Önceleri Fransız sinemacıların egemen olduğu film endüstrisi Amerika Birleşik Devletleri’nde de yayılmaya ve güçlenmeye başlamıştır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde sinema Thomas Alva Edison'un ilk Kinetoskop gösterisiyle başlar. Sanayi toplumuna dönüşmenin sancılarının yaşandığı bu dönemde New York ve Boston gibi büyük kentlerde nüfusun üçte biri göçmenlerden oluşmuştur. Yoksulluğun üst düzeyde olduğu, insanların ağır çalışma koşullarında yaşadığı bu dönemde yoksul mahalle insanları basketbol maçı, lunapark, bilardo salonları gibi yerlerde eğlenmektedirler. Yeni göçmenlerin İngilizce dil bilgisi Vodvil tiyatrosu izlemek için bile yeterli değildir. Bu nedenle önce Edison'un kinetoskopu sonra da sinema İngilizce bilmeyi gerektirmediği için Amerikan halkının en büyük eğlence kaynağı olmuştur (Teksoy, 2005, 62).

Amerika'da ilk sinema salonları New York'da kurulmaya başlamış, Chicago'lu yapımcılardan biri olan William N. Selig Los Angeles'da kentin dışında sessiz, sıcak, film çekmeye müsait Hollywood adında bir yer bulunca tüm yapım şirketleri buraya taşınmaya başlamıştır (Şenyapılı, 2002, 14). “Zamanla, destansal boyutlara erişecek, sinemanın evrensel başkenti olarak kabul edilecek olan Hollywood, bir *tarzın*, bir *yapım anlayışının*, ve *siyasetinin* simgesi olacaktır” (Scognamillo, 1994, 12). Bu özellikleriyle Hollywood film endüstrisi Amerikan sineması içinde belirleyici bir yere sahip olmuştur. Her dönemde kendine yer edinmeye çalışan her Amerikalı sinemacı ya Hollywood'un kurduğu yöntemle uzlaşmak ona uygun davranmak zorunda kalmış ya da onun yöntemlerinin dışına çıkmaya mecbur olmuştur. “Savaş sonrası Avrupa sinemasının (İtalyan Yeni Gerçekçiliği) etkisi ile yönetmenler ve çekim ekipleri, stüdyolardan ve dekorlardan kurtulup, sokağa iniyorlar, gerçek mekanlarda çalışmaya koyuluyorlar” (Scognamillo, 1994, 19). Avrupa sinemasında yaşanan bu gelişmeler Hollywood tarzı dışında film yapım şekillerini ve anlatım biçimlerini gündeme getirmiştir.

Yeni Amerikan sinemasında bir yanda yönetmen sineması diğer yanda geniş bir seyirci kitesinden kabul görme arzusu, bir yanda klasik sinemaya duyulan hayranlık diğer yanda onu yaratan koşullara eleştiri getirmek, bir yanda Amerikan düşüne duyulan özlem diğer yanda onun yıkılmasına neden olsa da amaç bu düşün oluşturduğu toplumu ve siyaseti sorgulamak olmuştur. Yeni Hollywood denilen bu yapının çelişkisi tek tek yönetmenlerin kendi filmlerinde de görülmüştür (Vincenti ,1993, 154).

“80’li 90’lı yılların Amerikan sineması, sanayinin geleneklerine ve gereksinmelerine bağlı olduğundan, Hollywood’dan kalma yapılanma şekillerini açıkça sürdürdüğü ortadadır, iyisi ve kötüsü, yararlısı ve zararlısı ile” (Scognamillo, 1994, 25).

“Nedir ki, yakından ve tarafsızca baktığımızda, bu şartlı ya da güdümlü bir “mesaj”dır ve nasıl ki Amerikan sineması, ister Hollywood’un içinde ister dışında, her zaman ve doğal olarak A.B.D.’nin görüş, amaç ve hayallerini, özelliklerini, düzen ve düzensizliğini, sorunlarını, endişe ve umutlarını yansıtırsa(eleştirel yaklaşımlar ve sorgulamalar dahil olmak üzere)bugün gündemde olan “mesajlar” kaçınılmaz bir şekilde aynı çizginin değişik örnekleridir, kimi daha belirgin, kimi daha simgesel, kimi de yanılsamaya yönelik” (Scognamillo, 1994, 26).

Sinema bir sanattır. Fakat bu sanatın varlığını sürdürebilmesi onu üreten ve pazarlayan bir endüstrinin varlığıyla bütünleşmiştir. Sinema endüstrisi kavramı da bu çerçevede değerlendirilirse Hollywood Amerikan film endüstrisiyle özdeşleşmiş çoğu zaman onun yerine de kullanılabilen bir isim haline dönüşmüştür denilebilir. Çünkü onun yarattığı sistem eninde sonunda Hollywood’la uzlaşmayı, onun yöntemlerini, kalıplarını, profesyonelliğini ve mesajlarını kullanarak üretim

yapmayı zorunlu kılmaktadır. Dolayısıyla Amerikan sinemasını tümünden kapsayacak çıkarımlar için referans kaynağı gene “Hollywood” olmak zorundadır.

3.Film Endüstrisinin Merkezi Olarak Hollywood

Birinci dünya savaşından sonra Hollywood gitgide büyümüştür. Önemli bir sanayi kolunun dünya ölçeğindeki merkezi haline dönüşmeye başlamıştır. “Normal olarak, Hollywood sinemasının “klasik dönemi” diye tanımlanan zaman dilimi, yirmili yılların sonunda sesli filmlerin yapılmaya başlamasından ellilerin başına kadarki süreyi kapsar. İçinde İkinci Dünya savaşı felaketinin de olduğu bir yirmi yıl demektir bu” (Vincenti, 1993, 51). Hollywood’un ilk yıllarında 1894’te kinetoskop filmleri izlemek için açılan ilk salondan sonra 1902 yılında açılan ilk ünlü salon Electric Theatre olmuştur. 1908 yılına gelindiğinde ise New York’ta Nickelodeon’ların sayısı 600’ü aşmıştır (Teksoy, 2005, 64). Bu da Amerika’da sinemanın bir halk eğlencesi olarak yaygınlaştığı anlamına gelir. Yıllık film üretimi 400’ü aşan, dünyanın en önemli film üretim merkezi haline dönüşen Hollywood’un gişe başarısının arkasındaki en önemli etkenlerden biri yıldız oyuncular üzerine kurulu yapı yani star sistemidir “çünkü kalabalıkları sinema salonlarına, yıllar yılı çeken ne yönetmenin gücü ne de senaryo yazarının yeteneğidir: film bir üründür, markası yapımevinin adıdır, ambalajı yapım olanakları, kapağı ise yıldız oyuncudur”(Scognamillo, 1994, 15) diğeri ise Hollywood’un klasik döneminde kurulan Stüdyo sistemidir. “ Bu sinemanın üç kolunun birbiriyle bütünleşmesini sağlayan bir üretim sistemidir: Yapım (filmin gerçekleştirilmesi, basılıp gösterime hazır edilmesi), dağıtım (kopyaların salonlara dağıtılması, kiralınması) ve işletme (sinema salonları)”(Vincenti, 1993, 52).

Yıldız sistemi, sinemaya yatırım yapan yapımcıların maliyeti düşürmek ve seyirci hasılatını garanti etmek için uyguladıkları yöntemlerden biridir. Bu yöntemle hem filmin reklamı için yıldız oyuncu kullanılmakta hem de yapımcıyla sözleşme imzalayan

yıldızın başkalarıyla pazarlık yapması engellenmekteydi. Bu şekilde maliyetler düşürülmüş oluyordu. Halka yıldızlar sayesinde filmler benimsetiliyordu. Böylece Amerikan sineması tüm dünyayı besleyen bir endüstri haline dönüşüyordu (Şenyapılı , 2002, 15).

Bu yıldız oyuncular çizdikleri karakterlerle Amerikan ideolojisini filmlerle beraber tüm dünyaya yaymışlardır.

1929 yılından sonra sesin sinemaya girmesi, büyük ekonomik kriz, renkli filme geçiş Hollywood sinemasını hem teknik hem estetik hem de endüstriyel açıdan dönüşüme uğratmıştır. Amerika sinemasal açıdan ikinci altın çağını Wall Street'te yaşanan dünyanın en büyük finans krizinin ardından yaşamış ciddi biçimde dış pazara yönelerek dünya çapındaki etkisini artırmıştır. Çünkü iç pazardan çok dış pazardaki satışlar artı kar getirmektedir (Scognamillo, 1994, 32).

Tüm bu gelişmeler Hollywood sinema endüstrisi ve Hristiyan mezhepleri özellikle de püritenleri Hollywood yapımlarıyla Protestan ahlaki değerleri arasında bir paralellik kurmak açısından karşı karşıya getirmiştir. Böylece Amerikan sinemasıyla ülkedeki dinsel güçler özellikle de püritenler arasında iki tür etkileşim söz konusu olmuştur. Bunlardan biri sansür ve oto kontrol mekanizması iken diğeri Amerikan filmlerinde –özellikle de son dönemde 11 Eylül saldırılarının ardından-püriten mitolojisine dayalı bir anlayış içerisinde ulusal güvenlik stratejisini destekleyen nitelikte içeriğe yer verilmesidir.

V.OTO KONTROL VE SANSÜR

Sinema toplumlar üzerinde yoğun bir yönlendirme gücü ve etkisine sahiptir. Dolayısıyla bu gücün kontrol altına alınması gereğine olan inanç ülkeden ülkeye dönemden döneme sansürü çözüm olarak görmüştür. “Siyasal, dinsel, toplumsal,

tecimsel görüşlerden hepsinin yer aldığı bunlardan kiminin ağır bastığı, birkaçından oluşan karma bir görüşün egemen olduğu değişik denetleme mevzuatlarına rastlanır” (Özön, 2000, 192). Bunlar içerisinde Maltby’nin de dikkat çektiği dinsel hassasiyetlerin Anglo-Sakson toplumlarda sansür konusu edilmesi Amerika’da da benzer davranışların görüldüğü yönündedir.

Belirli hassas dönemler dışında (savaş halleri, iç buhranlar vs...) film sansürünün büyük bir bölümü Anglo-Sakson kökenli dünyada düşüncelerin ya da siyasi noktaların duyarlılığından öte özellikle seks ve şiddetle ilgili olmuştur. Bu seks ve şiddete dair hassasiyet sansür olgusunu meydana çıkartmasıyla birlikte bu sansür olgusunun temelinde yatan ahlaki doktrin ve ilkelerin bir özelliğini de kendi içerisinde ortaya koymaktadır. Sansür işlemi, süreci ve anlayışı detayları açısından ülkeden ülkeye değişmekle birlikte, Avrupa Ülkeleri, Amerika Kıtası, ve Avustralya’da çarpıcı benzerlikler ortaya koymaktadır (Maltby, 2008, 276).

Şu halde bu benzerliğin altında yatan sebepler neler olabilirler? Bu ülkelerin sosyal, ekonomik, kültürel ve coğrafi özelliklerine öncelikle bu ülke ve kıtaların dinsel inanış açısından Hristiyan bir özellik sunmasıyla yakından ilişkilidir. Çıkış noktası Avrupa kıtası olan bu milletlerin bilinçlerinde ve alt bilinçlerinde taşıdıkları Hristiyan kültürü ve geleneğini sonradan gittikleri ülke ve kıtalarda da ve orada kurdukları ülkelerde de en yoğun şekilde kullanmış oldukları görülmektedir. Bu üç kıtanın sansürde yaklaşık olarak aynı evrimi yaşaması belki de bu Hristiyan ahlakının özellikle de Protestan mezhebinin ortak bir yansıma biçimi olarak görülebilir. Fakat bu özellik en önemli ya da tek neden olarak öne sürülemez.

Sosyal yapıdan ve o yapıyı oluşturan ahlaki, dinsel, kültürel oluşumlardan meydana gelen püriten baskılar yukarıda sözü edilen çelişkiyi Amerikan

sinemasının da benzer bir şekilde yaşamasına neden olmuştur. Bir yanda kapitalist düzenin ruhunu oluşturan Püritenizm diğer yanda o ruhun kazanma hırsına engeller koymaya çalışan ahlak anlayışı Amerikan sinemasında film yapımı, gösterimi ve dağıtımı üzerinde yerel denetimlerin artmasına sebep olmuştur. Bu hassasiyetin özellikle de siyasal, dinsel merkezli; seks, şiddet, madde kullanımı, Hristiyan ahlakına uymayan davranış ve gösterilerin filmlerde yer almasına yönelik olduğu söylenebilir. Amerikan sinemasına yapılan ilk sansürcü ve müdahaleci eylem örneği Newyork'ta sayıları gitgide artan ve halkın yoğun bir şekilde gittiği Nickelodeon denilen sinema salonlarına karşı gerçekleştirilmiştir. "1908 yılında New York Belediye Başkanı George McClellan tüm sinemaları yangın tehlikesini bahane edip kapatmıştır" (Maltby, 2008, 277).

"Çünkü kiliseler, kimi dernekler, basın bir bölümü ve adliye Nickelodeon'ları ahlaka aykırı, suç işlemeye yönelten ve özellikle çocuklar için çok zararlı yerler olarak değerlendiriyordu. Chicago Ahlak Komisyonu'na göre –sinema salonları ahlaksızlığın en çok rastlandığı-yerdi. Sinema salonları erkeklerin kadınlara sarkıntılık ettikleri bir ortamı oluşturuyordu. Dahası kadın tacirlerinin kızları sinemada kandırıp kötü yola sürükledikleri öne sürülüyordu. Araştırmacı Dr. Anna Howard Show –her sinemanın girişinde ve içinde bir kadın polis-olmasını öneriyordu. –bir ay içinde 23 genç kızın sinemada tuzağa düşürülerek, ahlak dışı amaçlar için Texas'a kaçırıldığını- belirtiyordu" (Teksoy, 1994, 66).

Bu durumu engellemek için bir sansür kurulu düşünülmüştür. Bu amaçla 1909 yılında American National Board Of Censorship (Ulusal Sansür Kurulu)kurulmuştur (Maltby, 2008, 277). Amerika'da sansür ve özellikle muhafazakar püriten çevrelerin Hollywood'a tepkileri üst düzeyde olmayı sürdürmüştür. Dönemin genel sosyo-ekonomik yapısına bakılacak olursa

Püritenler, devletin, Tanrı'nın buyruklarını uygulaması gerektiğine inanıyordu. Kiliseye karşı gelenleri, zina yapanları, ayyaşları ve Sabbat'a karşı gelenleri sert şekilde cezalandırıyorlardı. Kendileri için dini özgürlük talep ettikleri halde uyguladıkları ahlâk kuralları katı ve hoşgörüsüzdü...

1920'lerde ise ülkenin durumu çok karışıktı. Püriten muhafazakârlıkla, hazcılık ilkesini savunanlar iç içe yaşıyordu. Yasaklar dönemi idi. 1920'de anayasaya eklenen bir maddeyle içki satışları yasaklandı. Ama içki düşkünleri, "speakeasies" denilen yasadışı lokallerde bu yasağı delmeyi başlıyorlar, gangsterler ise bu sayede kara para kazanıp servet yapıyordu. Aynı zamanda bu dönem cazın ve sessiz sinemanın çıkışıydı (Clark, 1997, 17-21).

Çünkü hem içerik olarak filmlerde kullanılan konu ve görüntüler hem de film dışı olarak Hollywood'daki oyuncuların birbirleriyle olan marjinal ilişkilerinin basına yansımaları verilen çılgın partilerde yaşanan ahlak dışılıkların dedikoduları, ihtiraslı oyuncu ilişkilerinden kaynaklanan bazı cinayetlerin basına yansımaları tutucu çevreler tarafından oldukça rahatsız edici bulunmaktaydı (Teksoy, 2005, 86).

"Bir taraftan püritenizm'in temel prensiplerinin hoşgörüsüzlük, insani olmayan bir ahlak anlayışı, katı ve şekilci bir dini yaşam meydana getirdiği savunulurken, diğer taraftan tam aksine dini özgürlüğün ve siyasi eşitliğin Püriten ruhundan beslendiği şeklinde, oldukça abartılı görülebilecek bir çeşit "Püriten Miti" söylemi oluşturulmaktadır. Bu ana tartışma bugün hala devam etmektedir. Ancak şurası kesindir ki, püritenizm Amerika'nın yeni insanları için hem dini bir inanç, hem

yeni bir kimlik, hem de yeni bir toplumsal düzen sunmuştur” (Tüter, 2005, 35).

Radikal Protestan mezheplerin Amerika’da içki ve sigaraya olan tutumlarından ve yaşam tarzlarından yukarıda söz edilmiştir. Bu tutum ve anlayışın Protestan cemaatlerin oluşturduğu eyaletlerde sinema üzerine sansür baskısı ile yürümelerinde en önemli etkenlerden biri olduğu görülmektedir. Bu çerçevedeki oto sansür mekanizması Amerikan sineması’nın kimliğinin ve bugünkü yapısının ortaya çıkmasında en önemli unsurlardan biri olmuştur.

Ulusal varlığın en önemli bölümünü oluşturan Protestanların hem sinemaya hem de tiyatroya karşı tavrı almış olmaları da Amerikan sineması açısından çelişik bir durum ortaya koymaktadır. Daha doğrusu sinema endüstrisi ile Protestan ahlakı arasındaki bir çelişkiyi ortadan kaldırma mecburiyetini doğurmuştur. Hays kodlarına başvurulmasının en önemli nedeni sektörle inananlar arasındaki çatışmayı demokratik yollarla önlemek olmuştur. Püriten bir toplumun kendi ahlaki değerlerine ve yaşam tarzına uygun bir sinema yaratma çabasıdır. Bu arada da kapitalist boyut açısından da sektörün zarar görmemesine özen gösterilmiştir.

1.Hays Kodları ve Genel İlkeler

Görüldüğü üzere Amerikan Sineması’nın önüne çıkan en önemli engellerden biri püriten ahlak çerçevesinde sinema sektörünü dizginlemeye çalışan güçlü bir cephenin varlığıdır. Bu cephe genele yayılmış bazı dinsel örgütler, kurumlar ve ortak Hıristiyan değerlerini savunan kuruluşlardan oluşmaktadır. Doğum kontrolüne şiddetle karşı çıkmaları, cinselliğin sergilenmesi ve ön plana çıkarılmasına ilişkin tepkileri, aile kurumuna karşı çıkan davranış ve düşüncelerle olan mücadeleleri, yaratılış dışındaki Darwinci evrim teorilerine dayalı bilgilere açtıkları savaş, komünizm düşüncesini içinde barındıran her şeye gösterdikleri ciddi tepkilerle fundamentalistler bu tutucu ahlaki özelliklerini toplum geneline yansıtmaya çalışmışlardır.

Şablonlara ve formüllere göre belirlenmiş anlatılar elbette ki egemen bir ideolojinin dayatmasıdır. Adeta örtük bir siyasal sansürdür. Egemen ideolojiden kastedilen ise Amerika Birleşik Devletleri'nin kurulmasında en büyük rolü oynamış, en etkin siyasal mertebelerde bulunan, kişilerin yani W.A.S.P. ve püritenist anlayışların sinema içerikleri konusundaki dayatmalarıdır. Bu dayatmaların amacı ise hegemonyayı ele geçirmek “kültür alanındaki ahlaki ve entelektüel liderlik için mücadele hegemonyayı ele geçirme mücadelesidir” (Wayne, 2005, 11).

Fakat bu mücadelenin Hollywood aleyhine çıkacak bir yasayla sonlandırılmaması için Protestan bir Cumhuriyetçi olan Eski Ulusal Posta Müdürü Will Hays (MPPDA, Amerikan Film Yapımcıları ve Dağıtımçıları) nı 1922’de kurdu. Halkla İlişkiler çalışmalarına girişerek ülke çapındaki kadın kulüpleri, sivil ve dinsel örgütlerle MPPDA’nın iletişim kurmasına çalıştı. Hollywood’un halk gözündeki itibarını yükseltmek için lobi faaliyetleri yaptı. Tutumunu -filmlerimiz o kadar kaliteli olmalı ki kimse sansür uygulamasını- sözleriyle belirtti. Ve bu amaçla formül adı verilen bir mekanizma kurdu. “Yapılmayacaklar ve Dikkat Edilecekler” başlıkları altında tavsiye niteliğinde maddeler hazırlandı. Böylece sivil toplum kuruluşlarının, dini cemaat ve kurumların ve üretici çıkar gruplarının kaygıları giderilmiş oldu (Maltby, 2003, 279-280).

Protestan gruplar başta olmak üzere sivil toplum kuruluşlarının ve cemaatlerin kontrolü dışında ya da rızası alınmadan bir yerleşik kurumsallaşma ve ticari başarı olamayacağını anlayan Hollywood aşağıda belirtilen kurallara uygun davranmıştır.

Ne Şekilde Olursa Olsun Kullanılmayacaklar:

1.Kutsal şeylere saygısızlık. Tanrı, Rab, İsa sözcüklerin saygısız ve kaba ifadelerle kullanılmasını kapsar 2. Her tür uçarı ya da müstehcen çıplaklık. Gerçek görüntüsünde ya da silüet halinde ve

filmdeki diğer kahramanlar tarafından her hangi bir şekilde şehvet duygusuna yönelik hovardaca bir yaklaşım 3.Yasa dışı uyuşturucu trafiği 4.Herhangi bir cinsel sapıklık iması 5.Beyaz kölelik 6.Irk karışımı (Beyaz ve siyah ırklar arasındaki cinsel ilişkiler) 7.Seks hijyeni ve zührevi hastalıklar 8.Çocuk doğurma sahneleri 9.Çocukların cinsel organları 10. Din adamlarıyla alay etme 11.Herhangi bir ulusa, ırka ya da inançlara karşı kasıtlı hakaret (Maltby, 2008, 28).

Özel dikkat gösterilecekler:

1.Bayrağın kullanılması 2.Uluslararası ilişkiler. (Başka bir ülkenin dinini, tarihini, kurumlarını, önemli şahıslarını, vatandaşlarını uygunsuz biçimde göstermekten sakınma)3. Din ve dinsel törenler 4.Kundakçılık 5.Ateşli silahların kullanılması 6.Hırsızlık, soygunculuk, güvenliği bozma, trenleri, madenleri, binaları dinamitleme (bunlarla ilgili betimlemelerin aptallar üzerindeki etkisi unutulmamalıdır.)7.Zalimlik ve olası ürkütücülük 8.Hangi yöntemle olursa olsun cinayet işleme tekniği gösterme 9.Kaçakçılık yöntemleri 10.Zorla bilgi alma yöntemleri 11.Suçun karşılığı yasal ceza olarak asma ya da elektrikli sandalye yoluyla idamlar 12.Suçlulara yönelik sempati 13.Kamusal kahramanlara ve kurumlara yönelik tutum.14.Kışkırtıcılık 15. Çocuklara ya da hayvanlara yönelik zalimce davranışlar 16.İnsanları ya da hayvanları dağlama.17.Kadın satışı ya da kendi erdemini satan bir kadın18. Tecavüz ya da tecavüz girişimi 19. Gerdek gecesi sahneleri 20.Yatakta kadın ve erkek birlikteliği 21.Kızları kasıtlı baştan çıkarma 22. Evlilik kurumu 23. Cerrahi operasyonlar 24. Uyuşturucu kullanımı 25.Yasa uygulamaları ya da yasayı uygulayan görevlilerle ilgili sahne ya da

isimler 26. Aşırı ya da şehvetli öpüşme; özellikle “belalı” kahramanlardan biri söz konusu olduğunda (Maltby, 2008, 28).

Tüm bu çalışmalar yasalar, yönetmelikler ve yapılan filmler üzerinde bu denli hassasiyetle durulması 1920 ve 30’lu yıllarda fazlaca ahlak dışı filmler yapıldığı anlamına gelmemektedir. Katı, muhafazakar Protestan ve diğer Katolik grupların aşırı tepkiselliğinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca “Hays yasası, hem dinsel hem de siyasal çevrelerin baskılarını önleyerek püriten bir toplumun ilkeleriyle çelişmeyen filmler üretilmesini amaçlıyordu...yasanın Hollywood’un geleneksel anlayışının gelişmesini güvence altına aldığı doğrudur. Ama Hollywood’un toplumsal sorunlara ve değişen ahlak anlayışına ilgi göstermesini de engellediği de bir başka doğrudur” (Teksoy, 2009, 87-88).

Bu yıllarda bazı filmler çeşitli nedenlerle sansüre uğramıştır; *Karınızı Niye Değiştirirsiniz?* (Cecile De Mille-1920) cinsellikten çok işçi sınıfının potansiyel bozuk ruh hali ve içki yasağıyla ilgiliydi. *Boşanma Çocukları*(Frank Lloyd-1927). *Extase*(Gustave Machaty-1933)Dönemin ünlü yıldızı Heddy Lamarr’ın çıplak havuzda yüzme sahnesi. *Postacı Kapıyı İki Kere Çalar*(1946-Tay Garnet)vb.

2.“Postacı Kapıyı İki Kere Çalar” ve Sansür“

ABD’de ekonomik kriz yıllarıdır. Hiçbir işte dikiş tutturamayan maceracı bir genç olan Frank otostop yaparak bir kasabaya gelir. Kasabada bir restoranın sahibiyle konuşur. Umursamaz ve rahat bir tavır içerisindedir. Otelin mutfağında genç ve güzel bir kadın olan patronu Nick’in karısı Cora ile karşılaşır. Frank Cora’nın duruşundan, bakışlarından ve dudaklarına sürdüğü rujdan çok etkilenir. Frank’in işle ilgili kafasındaki tereddütten kurtularak orada çalışmaya ve uzun süre kalmaya karar verdiği görülür. Otele ilk geldiğinde Nick’e orada fazla çalışmayacağını ima etmeye çalışan Frank Cora’yı gördükten sonra “eleman

aranıyor” yazısını elleriyle ateşe atarak yakar. Metaforik açıdan sahne Frank’ın kendini ateşe atışıdır.

Frank ve Cora önce iğneleyici sözlerle birbirlerini kızdırmaya çalışırlar. Örneğin bir sahnede Cora’ya kocasının aşırı tutumlu olduğunu söylerken “ben bir şeye sahipsem onda tasarrufa gitmezdim” diyerek Cora’nın kendinden yaşlı ve aşırı ölçülü bir adamla sıkıntı dolu günler geçirdiğini ima etmeye çalışır. Kendisinin öyle olmadığını vurgulayarak Cora’yı provoke etmeye çalışır. Cora’nın hırsı yüzünden yaşlı adamla birlikte olduğunu söylemeye çalışır ve onu öper. Cora tepkisiz kalır. Hatta dudağını siler. Rujunu tazeler. Frank utanmıştır. Cora Frank’i her fırsatta aşağılamaya çalışır. Frank ise onun yaşlı kocasıyla olan ilişkisini sorgular. Bu bölümdeki sahneler iki genç insan arasında tutkulu bir aşka dönüşecek çatışmaların öncüsüdür.

Frank ve Cora arasındaki flörtöz davranışlar ve konuşmalar dönemin filmlerinde sık rastlanmayacak türden cinsel içerikli ve kışkırtıcıdır. Merhametli, ölçülü, olgun bir adam olan Nick’in acıyıp yer gösterdiği genç adamla karısı arasında tutkulu bir ilişki yaşanmaya başlaması genel püriten ahlak kurallarının dışına çıkılması açısından sansür kurumunu rahatsız etmiştir. Ayrıca Nick’in iki genç arasında yaşanan aşk gerilimini görmezden gelmesi hatta bir ilişkiye teşvik eder davranışlar sergilemesi de izleyenleri ahlaksızlığa sürükleyebilecek bir başka davranış biçimidir. Cora Nick’le kötü yola düşmemek için evlenmiştir. Yani Nick her iki sevgiliyi de acıyarak yanına almıştır. Ama ikisinden de ihanet görmüştür. Kriz yıllarının, fakirliğin, gelecek kaygısının iki yoksul genç insan üzerindeki yıkıcı ve ahlaksızlaştırıcı etkisini gösteren diyalog ve sahnelerin ardından Frank ve Cora cinayete karar verirler. Kaza süsü vererek Cora Nick’in küvetten düşerek ölmesine neden olacaktır ama düşündükleri gibi olmaz ters giden işler yüzünden Nick yaralı kurutulur. Savcı olayı araştırır. Nick iyi bir fiyata dükkanı satmaya karar verir. Cora ve Frank üzülürler. Ayrılmak zorunda kalacaklardır. Yolda arabayla Nick’i uçurumdan atarlar. Ama yaptıkları savcı tarafından anlaşılır. Delil yetersizliğinden

kurtulurlar. Bu arada filmde iki genç para için birbirine güvenlerini yitirmişlerdir. Para hırsının, çıkarların sevgilileri bile düşmanlaştırdığını, birbirlerine güveni sona erdirdiğini anlatan filmin sonunda iki aşık birbirlerine güvenlerini yeniden kazanırlar fakat bu kez trafik kazasında Cora ölünce Frank suçlu bulunur. Suçlu olduğu davayı kazanmışken masum olduğu davada idama çarptırılır. Frank filmin sonunda bunu ilahi adaletin tecellisi olarak kabullenir.

Savaş bittikten sonra sansürün katı kuralları nispeten hafifletilmeye başlandı çünkü 1960'larda TV sinemanın rakibi olarak yaygınlaşmaya başlamıştı. Sinema halkın tek eğlencesi olmaktan çıkmıştı. Avrupa sinemasındaki stüdyo sisteminin gelişmesiyle Avrupa sineması da film sayısını artırmıştı Amerikalı yapımcılar böylece bunalımı atlamak için sekse ve şiddete yöneldi. Sonuçta Hays Yasası değiştirilerek aşağıdaki şekliyle yaş sistemine geçilmiştir:

G: Genel izleyici; bütün yaş grupları izleyebilir.

PG: Ebeveyn rehberliğinde; bazı sahneler cinsel espri ve hafif şiddet içerebilir.

PG-13: 13 yaş ve altı için sakıncalı; bu filmlerde orta derecede cinsellik, kaba dil kullanımı ve şiddet vardır.

R: Sınırlı; 17 yaş ve altındakiler ebeveyn rehberliğinde izlemelidir. Küfür, açık cinsellik, ağır şiddet ve uyuşturucu kullanımı vardır.

NC-17: 17 yaş ve altı için sakıncalı; aşırı şiddet ve seks, sapıkça davranışlar, uyuşturucu, küfür vb gibi çocuk ve gençler için uygun olmayan öğeler vardır (Wikipedia : 2010).

VI. PROTESTAN MİTLERİ VE ULUSAL GÜVENLİK

İkinci Dünya Savaşı'ndan günümüze kadar gelen süreçte ise yeni, farklı, Amerikan zihniyetine uygun yeni bir kültürün yaratılması ve yaygınlaştırılmasında büyük çabalar sarf edilmiştir. Protestan nüfusun 2000 yılında genel nüfusun % 56'sını, Katolikler'in %27'sini, Musevilerin ise %2'sini oluşturduğunu görebiliyoruz (Clark, 1997, 55). Böylece genel oranda nüfusun büyük bir kısmına sahip olan Protestan mezheplerin kamusal işlevler içeren basın, yayın, sahne ve gösteri sanatları sanayi gibi eğitici, bilgilendirici, propagandist amaçlı alanlarda büyük bir hassasiyet gösterdiklerini söylemek mümkündür. Bu alanlar içerisinde baskıyı en yoğun hisseden sektörlerden biri ise sinema olmuştur. Çünkü mitlerin gerçekleştirilmesi ve dünyadaki diğer milletlerin Amerikalıların inandıkları mitolojik kehanetlerin gerçekleşmesi için kolaylaştırıcı bir tutum içinde olmaya yönlendirilmeleri açısından Hollywood çok önemli bir yere sahiptir. Bu anlamda Hollywood'un yapımçı şirketlerinin ve TV kanallarının sahiplerinin pek çoğunun Yahudi kökenli olduğu görülecektir.

Universal Picture'un kurucusu Carl Leammle Alman Yahudisi, Paramount Pictures'ın kurucusu Macaristan doğumlu Yahudi Adolph Zucker, Fox Film Corporation kurucusu Macaristan'da doğan ve Amerika'ya göç eden Yahudi William Fox, Rusya doğumlu Yahudi Louis B. Mayer, Metro Golden Mayer'in kurucusudur. Polonya Yahudisi Benjamin Warner ise Warner Brothers'ın kurucusudur. Columbia Pictures'ın kurucusu Herry Cohn, Miramax Filmin kurucuları ise Yahudi Harvey ve Bob Weinstein. (Kurtoğlu , 2012, 408)

Ünlü Fransız düşünür Jean Baudrillard, 'Simulakrlar ve simülasyon' adlı eserinde bugüne kadar göstergeler konusunda hiçbir kültürün, Amerikan kültürü gibi naif, paranoyak, püriten ve terörist bir bakış açısına sahip olmadığını

söylemektedir: "Sinema, tarihin ortadan kaybolmasına ve egemenliği bir arşivin eline geçirmesine bizzat katkıda bulunmuştur. Fotoğraf ve sinema, yararlandıkları mitlerden vazgeçme pahasına, tarihin çağdaştırılma sürecine görsel ve 'nesnel' bir biçim kazandırarak büyük ölçüde etkide bulunmuşlardır" (Baudrillard, 2010, 76). Bir nevi 'tarihsizleştirme' denilebilecek bu sürece sadece Amerika değil, bütün dünya maruz kalmaktadır. Çünkü "Kapitalizmde sinema endüstrisi sadece şudur: kar ve güç arayışındaki işlerin (business) bir toplamı...Hollywood dünyamız için ideolojinin, sınıfın, ırkın ve cinsiyetin görüntü ve seslerini şirketlere dayanarak tanımlar. Ve bunu 20. yüzyılın büyük bölümünde yapmıştır" (Wayne, 2012, 157).

Amerikan emperyalizminin ve onun sinemasındaki yansımalarının kaynağını bu kültürü oluşturan insanların taşıdığı düşünce, zihniyet ve değerler sisteminde aramak doğru olacaktır. Bu değerler ve zihniyetin farklı boyutlarda mitolojik kehanetleri doğrulamak adına günümüze kadar gelişerek geldiğini söylemek mümkündür. "Geçmişten günümüze Amerikan toplumunda dinsel inançların gereklerini yerine getirmek şöyle dursun, artış göstermekte, kiliseye devam yükselmektedir" (Bottomore, 2000, 271). Bu durum da dinsel mitlerin siyasal bir hegemonyaya dönüştürülmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Amerika püritenler için seçilmiş topraklardı, -Yeni Dünya-yı İsa adına fethetmek üzere yola çıkmışlardı. Tanrının bu sözüne de bir tek onlar kulak verdiklerine inanmışlardı. İngilizler Tanrıya ihanet etmiş Tanrı İngilizleri sevmez olmuştu. Tanrı Püritenleri "Yeni İsrailoğulları" seçmişti. Onlara Kızıldeniz'i geçirdiği gibi Atlas okyanusunun sularından geçirip "Tepe Üzerindeki Şehir" inşa etmek ve Mesih'in dönüşüne hazırlık yapmak için görevlendirmiştir (Tüter, 2005, 35).

Amerikan ekonomik emperyalizmiyle ile kültürel emperyalizminin aynı paralelde ilerlediği düşüncesinden yola çıkarak ekonomik anlayışın Amerikan kültürü ya da sineması üzerinde nasıl etkili olduğunu görmeye çalışmak için ABD kurulmadan önce onu oluşturan halkların göçerek yeni kıtaya gelişine kadar geri gitmek gerekmekte, bugünkü jeopolitik yapılanma Püritenlerin yeni kıtayı algılama biçimlerinde ve o algının ardındaki bilinç altında yer almaktadır.

1.Ulusal Güvenlik Sineması ve Örnek Filmler

Püriten ahlakın Hollywood sineması üzerindeki diğer bir etkisi ise Amerika Birleşik Devletleri'ni oluşturan püriten cemaatlerin Hristiyan mitolojilerinden kaynaklanmış olan Amerikan ideallerinin ve bu idealler etrafında oluşturulan ulusal güvenlik politikalarının filmlere uygulanması olmuştur. Tarihte ve günümüzde yapılmış olan pek çok film Amerika'nın geleceğine yönelik tehditleri ve bunların nasıl bertaraf edildiğini destansı yapı içerisinde sunan özellikler taşır. Bu destansı özellikler püriten Hristiyanların kutsal kitaptan edindikleri ve toplumsal belleğe iyice yer etmiş olan sembollerinden meydana gelmektedir.

a.“DAMIEN”

1976 yılında 1. Bölümü, 1978'de 2. Bölümü, 1981'de 3. Bölümü gösterilen filmde Mesih'in yeryüzüne ikinci kez gelmeden önce Deccal'ın(anti-christ) ortaya çıkacağına, “Çocuklarım çağın sonundayız, Mesih düşmanı gelecektir(Deccal), duydunuz. Şu anda bir çok Mesih düşmanı belirmiştir. Çağın sonunda bulunduğumuzu bundan biliyoruz.”(Yuhanna'nın Birinci Mektubu 2:18). “Bin yıl dolduğunda şeytan kapatıldığı yerden çözülecek, yeryüzünün dört köşesindeki ulusları kandırmak için yerinden çıkacak, Gog ile Magog'un (Yecüc ve Mecüc)ordularını savaş için bir araya toplamaya gidecek. Onların sayısı denizin kumu gibidir. Bunlar yeryüzünün boydan boya aşılar, kutsal yaşamlıların toplandığı yeri ve sevilen kenti kuşattılar ama gökten ateş indi ve onları yiyip yuttu.

Onları kandıran iblis'e gelince, ateş ve kükürt gölüne atıldı. Canavarla yalancı peygamber de oradadır. Çağlar çağı gece gündüz işkence çekecekler.”(Vahiy 20:7-10) ve dünyayı bir felakete sürükleyeceğine (ve mucizeler göstererek insanları aldatacağına Tanrı yolundan döndürmeye çalışarak onların sonsuz cehennemde kalmalarını sağlayacağına) göndermeler yapan İncil ayetleri Damien filminde açık bir şekilde işlenmiştir. İncil'in Vahiy Bölümü'nde detaylı bir şekilde ele alınan kıyamet günü, öncesi ve sonrasına dair kehanetler filmde kullanılmıştır.

Şeytan'ın oğlu olduğu varsayılan Deccal'in doğumu birinci bölümde anlatılır. Amerikan diplomatı Robert Thorn'un eşinin doğumu sırasında çocuk ölür. Eşi, çocuğunun öldüğünü bilmemektedir. Hastanede görevli rahip, Robert Thorn'a başka bir kadının doğum sırasında öldüğünü ama çocuğun hayatta olduğunu söyler ve kimsesiz çocuğu kendisine verir. Bu olay rahiple aralarında bir sır olarak kalır. Rahibin anlattıklarını önce saçmalık sanan Thorn gerçeği öğrenir. Bebeği öldürmeye kalkar ama kendi ölür. Filmin ikinci bölümü ise Deccal'in büyümesi ve ergenliğini anlatan öykülerle geçer. 3. Bölüm yani final İncil'deki kehanetin oluşması Deccal'in ölümü ve İsa'nın gelişiyile son bulmaktadır.

Damien filmi giriş sahnesi “Geçtiğimiz 10 yıl içinde yaşanan ekonomik kriz insanlık tarihindeki en büyük felakete açığa, ölüme ve kargaşaya neden oldu bu felakete “Büyük duraklama” ya da “ölüm kalım savaşı” deniyor” sözleriyle başlar. Oxford'ta, West Point'te okumuş, ABD Başkanı tarafından güvenilir biri olarak görülen İngiltere'ye büyükelçi olarak atanacak olan ülkenin başarılı ve zengin iş adamı Damien Thorn filmde Deccal olarak tanımlanmaktadır. Thorn'un bu gizli kimliğini sadece yardımcısı ve filmi izleyen seyirci bilmektedir. Thorn yardımcısına “Dünya yok olmadan önce canavar(deccal) dünyaya gelecek ve 2030 gün(5.5 sene) hüküm sürecek...insanlar tanrıya daha fazla yakaracak...tanrı onları duyacak...tanrının kutsal oğlu gelecek...ve canavarı yok edecek ama bu kez öyle olmayacak İsa da yok olacak” der ve haince güler. Yani İncil'deki dünyanın sonuna dair yazılı olan kehaneti anlatır ama sonunu Tanrı'nın değil şeytanın galibiyetine

bağlar. Amacına ulaşmak için pek çok cinayet işler. Deccal'den kurtulmanın tek yolu onu Magido'nun 7 hançeriyle öldürmektir. Damien bunun bilincinde olan ve onu öldürmek isteyen 7 rahibi de öldürür. 24 Mart'ta doğacağını öğrendiği mesihin dünyaya gelmemesi için bu tarihte doğan tüm çocukları öldürtür. Son sahnede bir kadın tarafından Magido hançeriyle sırtından vurularak ölür. Öldüğü kilisenin içinde İsa'nın doğduğunu görürüz. Böylece kehanet Deccal'in istediği gibi değil İncil'de yazdığı gibi gerçekleşir. Seyirci umut ettiği ve İncil'de yazılı olan haliyle sonlanmasından dolayı rahatlar. En baştan beri yaşanan gerilim gevşemeyle son bulur.

Film tamamen Protestan miti olan dünyanın sonu kehanetine dayalı bir içeriğe sahiptir. Burada Damien Thorn'un Deccal olması ve bunu kimsenin anlayamaması İncil'deki anlatımla örtüşmekte aynı zamanda da siyasal anlamda şeytani güçlerin ABD'nin en yüksek mevkilerine hatta Başkanlığa kadar sızabileceğine vurgu yaparak fundemantalistler tarafından dünyanın sonunun geldiğine inanılan son yıllarda kişilere duyulan aşırı şüpheleri daha da artırmaktadır. Anlatılan öykü zaten birçok inançlı Amerikalının beklentisidir. Film bu beklentinin ve şüphelerin dışı vurumudur. Aynı zamanda da gerçekleşmesi için bir çaba gibi yorumlanabilir. Çünkü gerçekleşecek olayların sonunda inananlar ve bunun için mücadele edenler için sonsuz ve yeni bir yaşam müjdelenmekte kafirler için ise kükürt ve ateşten bir gölün içinde sonsuz ceza işaret edilmektedir.

2.II. Dünya Savaşından 11 Eylül Saldırılarına Savaş Bilinci

Birinci Dünya Savaşı'ndan bir zarar görmeyen aksine karlı çıkan ABD kendini İkinci Dünya Savaşı'nın içinde bulmuştur. "1942 yılında Why We Fight ? (neden savaşıyoruz) adlı bir dizi belgesel Capra, Huston, Litvak, Evans, Ford vd. tarafından gerçekleştirildi" (Özön, 1968, 84). Dönemin en büyük sinemacılarıyla girişilen propagandist amaçlı bu çalışma Hollywood ile devlet arasındaki ilk resmi

işbirliği olmuştur. “ABD yönetimi bununla da kalmamış, Savaş Enformasyon Bürosu’na bağlı Sinema Dairesi’ni kurmuş ve bu birim de bir sansür kurulu gibi çalışmak istemiş ve yapılan filmlerin ülke çıkarına olup olmadığını denetleyen maddeleri dayatmaya çalışmıştır” (Ertan, 2003, 73).

İkinci Dünya Savaşı sonrasında ise ABD’nin en büyük düşmanı SSCB olmuştur. “Soğuk savaş dönemi başlamış Sovyetler Birliği yıkılıncaya dek sürmüştür. “ Böylelikle, ABD yönetimi, toplumun yeniden yapılanmasında korporatist nitelikleri daha çok öne çıkaracaktır. Önceki dönemin ideolojik karmaşası, ABD’ne bağlılık, Amerikan ulusçuluğuna aidiyet, resmi ideolojinin kurumlarına itaat yönünde tarif edilebilir”(Karaşin, 2005, 33). Soğuk savaş döneminin korku ve gerilim dolu ortamının yarattığı etki ABD’ni yeni saldırgan bir tutum sergilemeye sevk etmiştir. Püriten mitolojisinden gelen ortak bilinçaltı ise var olan kaygıları doğrular nitelikte olmuştur. “Tanrının isteğini dünyada yerine getirme zorunluluğu, Tanrının hukuk, düzen ve otoriteyi desteklediği düşüncesi, Tanrının etkin bir şekilde tarihe dahil olduğu ve ulusun üzerinde yargılayan olarak bulunduğu görüşü, Amerikalıların Tanrı tarafından seçtikleri inancı” (Smith, 120, 2007) söylemlere yansımış ve bu söylemlerin oluşturduğu toplumsal bilinç ABD’yi çıkarlarına ve ideallerine karşı girişilen her ters davranışı büyük bir günahmış gibi kabul etmesine yol açmıştır. Böylece güç kullanımının haklılığı doğmuştur. Güç kullanımının haklılığına işaret eden filmler ise yeni Amerikan toplumunun inşasında da ve yeni bir dünya düzeninin yaratılmasında stratejik bir önem arz etmiştir. J.M. Valantin’e göre İkinci Dünya Savaşı sonrası soğuk savaş döneminin yarattığı paranoya süreci ile birlikte ilk kez Beyaz Saray Hollywood’da bir irtibat bürosu kurmuştur. Böylece milli güvenlik devleti sinema sektörüne entegre olmuştur (Valantin, 2006, 21). Bu entegrasyondan Amerikan ulusal stratejisine uygun, kitleler üzerindeki etkili olacak ideal yurttaş betimleyen her şeye rağmen vatanseverliği vurgulayan; Aslan Yürekli Çavuş (1941-Howard Hawks) Amerikan Rüyası (Frank Capra-1946) vb. filmlerin yanı sıra Kutsal Tanımların

İstilas(1956), Dünyanın Durduğu Gün(1951), Dünyalar Savaşı(1951), Uzaydan Gelen Canavar(1951)vb. soğuk savaş döneminde Sovyet tehditinin dolayımı anlatımını oluşturan savaş ve felaket getiren yabancılarla ilgili filmler yapılmıştır. Burada amaç dikkatleri Sovyet tehditine çekmek ve bu konuda kamuoyu oluşturmak olmuştur.

Daha sonraki süreçte Vietnam savaşının Amerika adına yenilgiyle sonuçlanması Hollywood tarafından savaşın bireysel travmalarını içeren filmlere dönüştürülmüştür. Savaş dönüşü askerlerin gündelik yaşama uyum sağlayamamalarını ve davranış bozukluğu göstermelerini anlatan filmler yapılmış fakat bu filmlerde genelde içine girilen savaşın politik yönü ihmal edilmiş yalnızca acı çeken vatan evlatlarının sıkıntıları işlenmiştir; Avcı (Michael Cimino-1978) İlk Kan (Ted Kotcheff-1982), Müfreze (Oliver Stone-1986), Taxi Şoförü (Martin Scorcease-1976)vb...

a.“AVCI”

Mike, Steven, Nick, Stanley, John ve Axel isimli çelik işçisi Rus asıllı gençler küçük bir kasabada kendi halinde yaşamlarını sürdürmektedirler. Filmin ilk sahnelerinde küçük insanların yaşamlarından kesitler sunulur; Arkadaşlık ilişkileri, aşkları, avlanmaları, vb. Özellikle Ortodoks kilisesinde yapılan nikah töreni ve parti sahnesi görkemli ve uzundur. Başlarında daha önce mensup oldukları birliğin bereleriyle gururla dolaşan yaşlılar, parti için süslenmiş salonda üç Amerikan bayrağı ve üzerine konulmuş Vietnam’a gidecek üç gencin (Mike, Steven ve Nick)resminin bulunması gibi unsurlar yabancı kökenli olmalarına karşın (Rus kökenli) Amerika için her şeyi yapmaktan çekinmeyecek kadar vatansever bu insanların ülkelerine bağlılığı vurgulanmaktadır. Bu vurgu filmin ana temasıdır.

Filmin savaş bölümünde askerlerin Vietnam’da yaşadıkları son derece acımasız ve ürküntü veren sahnelerle aktarılmaktadır. Birinci bölümdeki sıradan,

sade ve güvenli hayattan birden kan ve şiddet dolu savaş sahnelerine geçilmiştir. Vietnam askerleri hem işbirlikçi olduklarını düşündükleri kendi köylülerine hem de yakaladıkları Amerikan askerlerine çok kötü ve sadistçe davranmaktadırlar. Bir köye giren gerillalardan biri çukurun içine gizlenmiş kadın ve çocukların arasına el bombası bırakacak kadar gaddardır. Kadınlar ve çocuklar o çukurda parçalanarak ölümler dışarı yaralı çıkabilen bir anneyi de gerilla tarayarak öldürür. Aynı köyde yakalanan üç arkadaş bir kafesin içinde bellerine kadar suya gömülmüş vaziyette tutsak tutulurlar. Fareler, Vietnamlı askerlerin her türlü acımasızlığı ve vahşeti uyguladıkları görüntülerle dolu sahneler etkileyicidir. Yakaladıkları Amerikan askerlerine zorla Rus ruleti oynatırlar ve onların üstüne bahis oynarlar. Sürekli şiddetin yer aldığı bu bölümde Mike Nick'le karşılıklı rulet oynar. Mike silahına üç kurşun koyulmasını ister. Bir fırsat bulduğunda da Vietnamlı askerleri öldürür. Nick'le birlikte kaçarlar. Kurtulmuşlardır.

Fakat Nick ruhsal bir travma geçirmektedir. Geçmişini unuttur. Vietnam'da kalır. Rus ruleti oynatan kumarhanelere takılmaktadır. Steven ise bacaklarını kaybetmiş tekerlekli sandalyede yaşamaktadır. Steven'ı eve getiren Mike bu kez Nick'in peşine düşer. Nick'i Vietnam'da Rus ruleti oynatılan bir kumarhanede bulur. Nick uyuşturucu almıştır, onu tanımaz. Mike Nick'le eve dönmesi için rulet oynar. Onu ikna etmeye çalışır. Son sahnede Mike dostu Nick'i anımsar fakat silah ateş alır ve Nick ölür. Savaş bitmiştir. Mike cenazeyi Amerika'ya getirir. Tüm eski arkadaşların katıldığı uzun ve duygusal bir cenaze töreni sahnesi gösterilir. Tüm eski arkadaşlar tören sonrası birlikte eve dönerler. Hepsi çok üzgündür. Bir masanın etrafında toplanıp hep bir ağızdan "Tanrı Amerika'yı Korusun" şarkısını söylerlerken film son bulur.

Amerika'nın Ulusal Güvenliğe bakışı ve Hollywood'un konumu arasındaki ilişkiyi kurmadan önce Amerikan Milli Güvenlik Komisyonu'nun (21. Yüzyılda

ABD'nin milli güvenlik stratejisini belirleyen ve raporlarını hazırlayan komisyon) 6 başlıkta toplanmış tavsiye raporunda yazılanlar ortaya konulmalıdır;

Amerika'yı savunun, Çin, Rusya ve Hindistan gibi büyük kilit güçlerin entegrasyonuna yardım edin. Yeni global ekonomiyi dinamikleştirerek uluslararası hukuku ve kurumların etkinliklerini artırın. Amerika'nın ortaklarının daha çok otonomi ve sorumluluk üstlenmelerini sağlayacak şekilde bölgesel mekanizmaları değiştirin. Değişim yüzyılıyla birlikte gelecek olan yıkıcı güçlerin milletlerarası camia tarafından etkisizleştirilmesini sağlayın (Ertan, 2003, 329).

Özellikle 2. Dünya Savaşı'ndan sonra yoğunlaşan Ulusal Güvenlik Sineması, Almanya, Japonya, Vietnam savaşları, Komünist Tehlike, 11 Eylül, Irak Savaşı ABD'nin yaratmak ve yaşatmak istediği mitolojiyi destekler nitelikte belirli bir perspektif ve görüşten yansıtacak biçimde sinema üzerinden aktarmasına kaynaklık etmiştir. Tüm yapılan savaşlar, gerçekleştirilen hareketler, püriten mitine dayalı inançlı Amerikan halkının var oluş gayesinin önünde yaşanması gereken büyük engeller olarak görülmüş, bunları idealize edecek destansı söylem çerçevesinde çözümlenmesini sağlayacak her türlü propagandist yaklaşım devletle de işbirliği içerisindeki Hollywood tarafından filmleştirilmiştir.

Hollywood'un klasik dönemden sonraki 1945-1960 arasındaki döneminde ABD'de modern günlük yaşamın popülerleşmesine rağmen bir türlü düzenlemeci resmi ideolojinin, aile-din-okul kurumlarının muhafazakarlığı silememiş olması ilginçtir. McCarthy döneminde cadı avıyla başlayan tasfiyeler bu dönemin filmlerindeki ideolojik netliği ortaya koymaktadır. Beyaz Saray sinemacılığı 1945'ten itibaren başlamış, filmlerin konuları özenle seçilmiştir (Karaşin, 2005, 33).

Mesih idealizmi ve askeri bir pragmatizmi içeren 1990'lardan sonra "Ulusal Güvenlik Sineması" türü adı altında Kurtuluş Günü (1996), Armageddon (1998), Kara Şahin Düştü (2001), Başka Gün Öl (2002) vb. filmlerde uygulamaya konulmuştur (Valantin, 2006, 15-16).

b. "ARMAGEDDON"

Armageddon Hristiyan inancına göre dünyanın sonunu getirecek olan kıyamet savaşının adıdır. Bu inanca göre savaş Ortadoğu'da yaşanacaktır. Kudüs yakınlarında Magido'da Müslümanlarla Yahudiler arasında olması gerektiğine inanılan savaşta Amerikalılar Yahudilerin yanında yer alacaklardır. Filmde kullanılan dinsel kıyamet motifinin yukarıda belirtilen İncil'den alınan bölümlerle örtüşmekte olduğu görülecektir.

Sözünü ettiğim protestan fundamentalizmine göre, Hz. İsa'nın gelmesi için bu üçüncü milenyum başında mutlaka "Armageddon" denen o nihai savaşın çıkması lazım... Protestan fundamentalizmi, Armageddon Savaşı'nda İsrail'in desteklenmesi gerektiğini savunuyor. Çünkü Hz. İsa da 'İsrail Arslanı' olarak dünyaya gelmiştir. Yahudiler Müslümanlar'a karşı Armageddon Savaşı'nı kazanmadıkça, Hz. İsa tekrar yeryüzüne dönmeyecek. İsa'nın dönmesi için savaşın çıkması ve kazanılması şarttır. Bu savaş önce Hz. İsa olmadan Yahudiler'in kazanması lazım. Onun için İsrail ile sıkı bir işbirliği dini nedenlerden dolayı mecburidir. Ama bu savaş bittikten sonra da, 144 bin Yahudi hariç, o 144 bin Yahudi de Hz. İsa'ya iman eden Yahudiler olacak, hepsi kırılacak. Bu sefer de Amerika ve Hz. İsa'ya bağlı olanlar yeryüzünde kalacak.(Hatemi, 2004)

Film dünyanın felaketini gösteren bir görüntünün ardından "Bu daha önce oldu ve yine olacak tek sorun ne zaman olacağı" sözleriyle başlar. Sıklıkla Tanrı'ya

ve Hristiyanlığa göndermede bulunan filmde Atlantis uzay mekiği parçalanır. Buna göktaşları sebep olmuştur. Aynı göktaşları dünyanın belirli yerlerine düşer. İnsanlık korku içindedir. Halktan biri sokakta “Saddam şehrimizi bombalıyor” diye bağırılmaktadır. Bu diyalogu Irak savaşı öncesinde yapılan bir gönderme olarak görebiliriz. O dönemde Saddam Amerika için şeytani ve her şeyi yapabilecek bir güç olarak ilan edilmiştir. Filmde gene ilginç bir öngörü olarak meteor yağmurunda New York allak bullak olurken ikiz kuleler de yıkılır. Bu da daha gerçekleşmeden önce 11 Eylül saldırılarının sinemasallaştırılmak yoluyla görselleştirilmiş halidir. “Küresel Katil” olarak da adlandırılan meteor Teksas büyüklüğünde bir gezegen ve çarpmak üzere süratle dünyaya yaklaşmaktadır. Onu durdurabilecek tek şey üzerine bomba yerleştirip uzayda patlatarak yok etmektir. Bu işi yapmak üzere seçilmiş bir grup petrol işçisi görevlendirilir. Elemanlar biri “Özgürlük” diğeri ise “Kurtuluş” adında iki mekikle uzaya gönderilirler. Kurtuluş ve Özgürlük Amerikalılar için dinsel ve ulusal açıdan çok önemli iki söylemdir. Ayrıca Hollywood tarafından Amerika’yı simgeleyen iki kavram haline dönüştürülmüştür. ABD’ye ait olan bu iki kavram lider ABD’nin “ötekileri” özgürleştirme ve kurtarma çabalarının da sürekli vurgulanan temsilidir. Dünyanın kurtuluşu ve özgürleştirilmesi filmde gene Amerika’nın çabalarına, kahramanlığına, inancına, cesaretine ve bilgisine bağlı anlamında temsil edilmektedir.

Filmin genişçe bir bölümünde kutsal aile kavramına ve Amerikan bayrağına çok sık değinmeler olmaktadır. Sık sık her fırsatta Amerikan bayrağı konuşan kişilerin arkasında yer almaktadır. Ayrıca Amerika tüm dünyayı kurtaracak bir güç olarak filmde sunulmaktadır. Filmin dünyada ne olup bittiğiyle ilgili dünyanın farklı bölgelerinden gösterilen görüntülerde farklı dinlerden ülkeler gösterilmektedir. Kaygı içerisindeki dünya milletlerinin Amerika’nın başarılı olması için Tanrıya yalvardıkları sözle ve görüntülerle sunulmaktadır. Petrolcülerden oluşan ekibin başında yer alan Bruce Willis kızıyla vedalaşırken bir anıt mezarda şu sözleri görürüz: “Yıldızlara Giden Yol Engellerle Doludur.” Amacına ulaşmak için önüne

çıkan engelleri aşmak zorunda olduğuna vurgu yapan sözler püriten mitinin beklenen sona Armageddon savaşına ulaşılacak ve zaferle çıkılacak nihai hedefte karşılaşılabilecek engellerin aşılması gerektiğini filmin tamamında kullanılan tema ölçüsünde bir kez daha vurgulamaktadır. Ayrıca filmde dikkat edilmesi gereken bir diğer nokta ABD'nin her şeyin üstesinden gelebilecek sıra dışı ve güçlü bir teknolojiye, bilgi birikimine ve cesarete sahip olduğuna dair yapılan göndermelerdir. Armageddon bu hayranlığı uyandıracak ve etkili kılacak teknik ve efekt kullanımına dayalı sahnelerle dolu bir filmidir. Meteorun üzerine inen 11 petrolcü bilginin, cesaretin ve inancın temsilcisi sıradan yurttaşlardır ve sondaja başlarlar. Herry bombayı derine gömmeyi başarır. Patlatır. Dünya kıyametten, mahvolmaktan kurtulmuştur. Herry patlamayla birlikte ölmüştür. Kahramanca kendini feda etmiştir. Kutsal amaca ulaşmak için her inançlı Amerikan yurttaşı kendini feda edebilmeli mesajını veren bu durum. İnananları için kendini feda eden Hz. İsa'ya gönderme olarak da yorumlanabilir. Kahramanlar tüm dünyanın ve sevdiklerinin hayranlıkları eşliğinde yeryüzüne ve sıradan yaşamlarına dönerler.

Bu tür filmlerde genelde ana unsur tehdit altında olan Amerika'dır. Dolayısıyla silahlı mücadelenin meşrulaştırılması gerek Amerikan halkının gerekse dünyanın A.B.D. çıkarları ve ideolojisi doğrultusunda hazırlanması, bazen gerçekçi özellikler taşıyor gibi görünen dramalarla bazen de masalsi filmlerle gerçekleştirilmektedir: uzayın askerileştirilmesi, savaş alanı olarak meşrulaştırılması, "Star Wars-1980", kötüler karşısında güce başvurmanın meşruluğu "Yaratık2-1986", görünmeyen içsel yıkıcılığın etkileri "Matrix-1999", haklı ve önleyici savaş düşüncesinin meşruluğu "Bir Zamanlar Askerdik-2002" *(Valantin, 2006)

* Film adları "Küresel Stratejinin Üç Aktörü: Hollywood, Pentagon ve Washington" kitabından alınmıştır.

VII. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME:

Weber, Batı uygarlığını çözümlmek için kapitalizmin; kapitalizmin anlaşılması için ise kapitalist zihniyet ve kapitalist insan tipinin bilinmesinin gerektiğini söylemektedir. O, iktisadi gelişmeyi insan tipine ve onun zihniyet yapısına bağlayan görüşleriyle bir çığır açmıştır. “Protestan Etik” adlı çalışması, bütün uygarlıkların gelişimine ilişkin olguları yalnızca ekonomik temele bağlayan materyalist teoriye karşı bir göndermede bulunmaktadır. O’na göre; ekonomik alt yapının yanında ideolojik sebepler de gelir ve şartları hazırlar. Bu nedenle kapitalizmin ruhu Protestanlığın ruhudur; Protestanlık inancının davranış kuralları ve pratik ahlakıdır. İktisadi yasayış, her yer ve her dönemde, yalnız dış verilerin bir araya gelişinden ibaret bir madde dünyası değildir. Öyle olsaydı kapitalizmin başlangıç ve maddi şartlarının ortaya çıktığı yerlerde modern kapitalizm’in gelişmesi gerekirdi. Oysa gelişmedi, çünkü; kapitalizmin ruhu olan Protestan ahlak eksikti.

17. yy da İngiltere’de gördükleri dini ve siyasal baskılar sonucunda Amerika’ya gelen İngiliz Protestanlar inançlarını, geleneklerini yani kapitalizmin ruhu olan ahlaki değerlerini ve zihniyetlerini on üç koloniden oluşan bir devlette uygulama olanağına sahip olmuşlardır. Bir yanda dünya işleri, maddi kazanç, başarı peşinde koşmak diğer yanda dinsel duygular bu olguların birbiriyle hangi noktalarda örtüştüğü veya ayrıştığı hep bir sorun olmuştur. Başlangıçta yaşanan dinsel çıkışlı uygulamalar zamanla dönüşüme uğramış ve artık kimsenin ne zaman ve ne için başladığını bilmediği farklı bir kültüre dönüşmüştür. Yani oluşan yeni kapitalist sistem hem Protestan ahlakının hem de kapitalizm ruhunun içini boşaltmıştır. Sonuç itibarıyla da bugünkü modern kültürün oluşumunda etkili hale gelmiş, bugünkü çağdaş toplumların yaşamında anlamlandırılması gereken göstergeler haline dönüşmüştür.

Günümüzde Avrupa’da Hristiyanlığın etkisinin yitmesine dinin zayıflamasına karşı Amerika’da Protestan ahlak ve Protestanlık yükselişe geçmiştir. Bu yükselişin en önemli sebebi ise A.B.D.’de dinin devlet işlerinden ayrılmasıdır. Protestan mezhepler arası cemaat oluşturmak için girişilen serbest rekabet Protestanlığın cemaatini artırmıştır. Devlet işlerinde olduğu gibi tekelcilik verimsizdir. Bir tek farkla, sermaye birikimini hazlarına gem vurarak yaratan Protestanlar uzun vadeli borçla parasını eve yatırmışlardır. Bu da iflası meydana getirmiştir (Ferguson, 2012, 289-292).

Birleşik devletlerdeki toplumsal ve siyasal hayatın açıklanmasında, Amerikan kültürünün temel yapı taşlarından biri olan din hayatı bir role sahiptir. Amerikan siyasetini, Amerika’daki din olgusunu göz önünde bulundurmaksızın değerlendirebilmek güçtür. Dolayısıyla Amerika’da kültürel yaşamın önemli bir parçası olan Hollywood sineması da püriten ahlakın değerleriyle ve cemaatleriyle çelişmeyecek bir mekanizma yaratmak zorunda kalmıştır. Bu endüstrinin devam etmesi açısından önkoşul olmuştur. Böylece Amerikan sinemasıyla ülkedeki dinsel yapı ya da “sivil din” in ilişkisinden ortaya iki önemli konu çıkmıştır;

Bunlardan biri kökleri sinemanın Amerika’da ortaya çıktığı ve yaygınlaştığı yıllara dayanan “**Sansür ve Oto Kontrol**” mekanizması iken diğeri Amerikan filmlerinde püriten mitolojisini temel alan Amerikan sivil dininin esaslarına dayalı bir anlayış içerisinde ulusal güvenlik stratejisini destekleyen nitelikte içeriğe yer verilmesi olmuştur. Bu sinema anlayışı İkinci Dünya Savaşı’yla birlikte Pentagon ve Hollywood arasındaki yakın işbirliğinden doğmuş bir “**Ulusal Güvenlik Sineması**”dır.

Sinema sanatında dinsel anlatılardan yararlanmak izleyiciyle bilinçli ya da bilinçaltı bir ilişki kurmak doğal bir durumdur. Bu sinemanın anlatım özelliklerini

ve seyirciyle kantağını geliştiren profesyonel bir yaklaşımdır. Fakat söz konusu durum dünyanın tek süper gücü olan ABD ve onun stratejik ortağı Hollywood olduğunda farklı bir önem arz etmektedir. Bu makalede yalnızca ABD’ni kuran ve bugün çoğunluğu oluşturan halkın inanç temelleri olan sivil dinin yani Protestan ahlakına dayalı püriten inancı ve onun ulusal bir temayla ilişkilendirilmiş WASP sentezinin Hollywood üzerindeki ve filmlerdeki içeriğe etkileri incelenmiştir. Bu bağlamda Amerikan sinemasının geçmişten günümüze geçirdiği evreler sosyal ve kültürel arka planlarıyla ortaya konulmuş, püriten inancına dayalı ideolojinin bu evrimdeki yeri iki olgu üzerinden karşımıza çıkmıştır.

1.Sansür ve oto kontrol mekanizması yaratılmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri’nde Protestan pek çok kilise ve grup püritenizmin yukarıda sıralanan ve açıklanan yapısı ve anlayışı gereği sosyal yaşam üzerinde dominant bir işlevde bulunmuştur. Özellikle 1910’lu, 1920’li ve 1930’lu yıllarda sinemanın sessiz ve yeni endüstrileşmeye başladığı dönemde Amerikan Sinema sanayi en büyük tepki ve engeli püriten cemaatlerden görmüştür. Sinemalar kapatılmış, sansür kurulu oluşturulmuş, Formül denilen filmde yer alacak ya da almayacak şeylerin bir listesi oluşturulmuştur. Amerikan sinemacıları ne zaman bu kurallar dışına çıktılarsa cemaatlerden çok yoğun tepkiler almışlardır. Bu durum da doğal olarak sanatçılarda oto sansür mekanizmasını yaratmıştır. Kodlar ve otosansür muhafazakar tepkileri minimize ederek Hollywood’un endüstriyel anlamda gelişmesine olanak sağlarken Amerikan sinemasının sosyal konuları ele alış biçimi açısından özgür eleştirel yaklaşımlarını engellemiş Hollywood’u klişelere ve salt ticariliğe bağımlı kılmıştır. Hollywood’un bu yönüyle uzlaşmayan sinemacılar “öteki” ilan edilmiştir. Hays Kod’ları fikir ve düşünce hürriyetine uygun olmadığı gerekçesiyle Amerikan mahkemesi tarafından 1968 yılında iptal edilmiş yerine yaş sınırlandırmaları ve sınıflandırmalar getirilmiş olsa da gerek kodlar gerekse sınıflandırmalar Amerikan sinemasında bugün de dahil olmak üzere hep var olmuşlar ve Hollywood’u her yönden etkilemişlerdir. Olay sadece içeriğe

müdahale boyutunda kalmamış, kodlanmamış ya da sınıflandırılmamış filmler halk tarafından doğrudan sakıncalı bulunarak bu yöndeki yapımların marjinalliğe itilme ihtimalleri Hollywood'un formüllere ve şablonlara bağlı kalmasına neden olmuştur.

2. Ulusal Güvenlik Sineması oluşturulmuştur.

Püritenizmin Hollywood filmlerindeki içeriğe etkisi özellikle son yıllarda yoğun olmak üzere Amerikan çıkarlarını ve ulusal güvenliği inşa edecek biçimde kullanılmak şeklinde olmuştur. Püritenlerin Amerika'yı yeni İsrail olarak ve kendilerini de seçilmiş millet olarak görmeleri, Yahudilerle işbirliğine giderlerse Tanrının rızasını kazanacaklarına ve kurtulacaklarına dair inançları, kendilerine karşı çıkarılacak her türlü engelin kutsal bir misyona karşı işlenmiş şeytani karşı koyma olduğunu düşünmelerine neden olmuştur. Bu sebeple de amaçlarına engel olan herkese en sert cevabı vermeleri hakkını da kendilerinde bulmuşlardır. Amerikan ruhunu oluşturan püriten miti milli savunma strateisiyle birleşince özellikle 2. Dünya Savaşı ardından Amerikan Ulusal Güvenliği, Amerikan çıkarları, idealleri, seçilmiş bir halkın hedefine ulaşacağı yolda engelleri tanrının yardımıyla bertaraf edeceği destanları bir ulusal güvenlik sinemasını yaratmıştır. Bu şekilde Hollywood Amerikan amaçlarına hizmet edecek bir silah gibi kullanılarak püriten mitlerinden kaynaklanan bir film tarzını ortaya koymuştur. Yukarıda çeşitli örnekleri sunulan filmler bu çerçevede Hollywood ve Beyaz Saray'ın ya da Pentagon'un işbirliği ya da en azından ortak bakış açısı bağlamında yapılmışlardır. Devletin ulusal güvenlik konusunda Hollywood'la işbirliği içerisine girmesi ilk kez 2. Dünya Savaşı'nda yaptırılan propaganda filmi "neden savaşıyoruz?" la 1942'de başlamıştır. Sonraki yıllarda; Sovyet tehditi, Vietnam sendromu, 11 Eylül saldırılarının sonuçları gibi Amerika'yı çok yakından ilgilendiren küresel ve siyasal konulara ilişkin ulusal stratejiler ve planlamalar doğrultusunda Hollywood filmlerinin içeriklerine dolaylı ve direkt müdahale edilmiştir. Bu konuda Pentagon senaryo yazımlarına karışmış, ulusal stratejiyle örtüşen konularda yandaş filmler

içinse her türlü teçhizat olanağını yapımcıların hizmetine sunmuştur ve sunmaktadır.

Film analizleri sonucunda görülmüştür ki:

Filmlerde Amerikalılar iyi/doğru/inançlı/cesur/lider/muzaffer gösterilirken “ötekiler” kötü/yanlış/inançsız/korkak/ezik/mağlup nitelendirilmiştir. Filmler yapıldıkları dönemin sosyal ve siyasal konjonktürüne göre ABD’nin ulusal çıkarları ve güvenlik stratejileri doğrultusunda üretilmişlerdir. Amerikan bayrağı, haç ve Başkanların resimleri en çok kullanılan semboller olmuşlardır. Filmlerin içeriği genellikle Hristiyan öğretilerine, Kitab-ı Mukaddes ve İncil metinlerine dayalıdır. Amerikalıların anonim bilincinden kaynaklanan kıyamet beklentisi ve Mesih’in döneceğine dair beklenti ve bu beklentiye uygun sergilenmesi gereken davranışlar filmler yoluyla ortaya konmakta ve bir model olarak somutlaştırılmaktadır. Böylece mutlu sona ulaşmak için olması gereken felaketlerin bir an önce başlaması için alt yapı hazırlanmaya çalışılmaktadır. Sonsuz mutluluğa ve zafere ulaşmak için Eski Ahit’e dayandırılan kehanetlerin gerçekleşmesi için gösterilen siyasi çabaların yanı sıra bu hedefe ulaşmak amacıyla kullanılan en güçlü silahın “Hollywood” olduğu görülmektedir.

Kaynakça

İNCİL (1998) Ohan Matbaacılık, İstanbul.

<http://www.christiananswers.net/turkish/bible-tr/tr-isa49.html> (30 Nisan 2012)

KİTAB-I MUKADDES

http://tr.wikisource.7val.com/wiki/Eski_Ahit/Tesniye/BAP_14 (30 Nisan 2012)

http://tr.wikisource.7val.com/?s=cdwAGhTsOR4S8nfoIFVkr21/wiki/Eski_Ahit/Tesniye/BAP_15 (30 Nisan 2012)

Ana Britannica (1993), *Püritenizm*, 26. cilt, İstanbul Anayayıncılık

Baudrillard, J. (2010). *Simulakr ve Simülasyon*, Çev. Oğuz Adanır, Ankara, Doğubatı Yayınları

BOTTOMORE T.B. (2000), *Toplumbilim*, Çev. Ünsal Oskay, İstanbul Der Yayınları.

CLARK, George (1997) “Tepedeki Kente Doğru”

http://usa.usembassy.de/etexts/turkish/abd_portresi.pdf, Birleşik Devletler Enformasyon Ajansı, 29.06.2010

DURKHEIM, E.(2005), *Dini Hayatın İlk Biçimleri*, Çev: Fuat Aydın, Ataç Yayınları.

ERTAN, Fikret (2003), *Amerika'nın Dönüşümü*, İstanbul, Kızılelma Yayınları

FERGUSON Niall (2012), *Uygarlık Batı ve Ötekiler*, İstanbul, YKY

HATEMİ, Hüseyin (2004) “Armagedon Savaşına Doğru”
<http://arsiv.ntvmsnbc.com/news/265617.asp> (14.04.2012)

İMGA O. (2010), *Amerika'da Din ve Devlet*, İstanbul, Liberte

- KARAŞIN Hamdi, (2005), *Emperyalist Siyasetten Sinemaya: Hollywood'un Hası Beyaz Saray Sineması*, Yeni Sinema, sayı: 16.
- KURTOĞLU Ramazan (2012), *Hollywood ve Kabala'nın 13. Havarisi Evanjelizm*, Ankara, Sinemis Yayınları
- MALTBY Richard (der) (2008), *Dünya Sinema Tarihi*, Editör: Geoffrey Novell-Smith, Çev. Ahmet Fethi, İstanbul, Kabalcı
- MCCLAY Wilfred M. (2004) "Bir Ulusun Ruhü"
<http://turkish.turkey.usembassy.gov/makaleler2.html>, 29.06.2009
- ÖZÖN, Nijat,(2000), *Sinema, Televizyon, Video, Bilgisayarlı Sinema Terimleri Sözlüğü*, İstanbul, Kabalcı
- ÖZÖN, Nijat,(1968), *Türk Sineması Kronolojisi(1895-1966)*, Ankara, Bilgi Yayınevi.
- PEACOCK L. James (1986) "Ritüellerin Sosyal Evrimi Üzerine Notlar"
www.millifolklor.com, 29.06.2010
- SCOGNAMİLLO G. (1994), *Amerikan Sineması*, İstanbul, Alternatif Üniversite
- SMITH Phillip (2007), *Kültürel Kuram*, Çev. Selime Güzelsarı, İbrahim Gündoğdu, İstanbul Babil Yayınları
- ŞENYAPILI Önder (2002), *Bir Sanayi Olarak Sinema, Sinema ve Tasarım*, İstanbul, Boyut Yayın Grubu
- TECİMER Ömer (2006), *Sinema Modern Mitoloji*, İstanbul, Plan B
- TEKSOY Rekin (2005), *Dünya Sinema Tarihi*, İstanbul, Oğlak Yayınları
- TEUN A. Van Dijk (der.) (2005), *Medya, İktidar, İdeoloji*, Çev. Mehmet Küçük, Ankara, Bilim ve Sanat Yayınları
- TÜTER, S, Mustafa (2005) "Püriten Atalarından Bugünkü Amerikalılara Miras: Püritenizmin Teolojik ve Felsefi Kökenleri"
http://www.ekopolitik.org/images/cust_files/070522190444.pdf ,25.06.2010

- ÜLGENER F. Sabri (1991) *Zihniyet ve Din*, İstanbul, Der Yayınları
- VALANTIN Jean-Michel, (2006), *Küresel Stratejinin Üç Aktörü: Hollywood, Pentagon ve Washington*, Çev. Ömer Faruk Turan, İstanbul, Babıali Kültür Yayıncılığı
- VİNCENTİ Giorgio (1993), *Sinemanın Yüz Yılı*, İstanbul, Dilek Matbaası
- VURAL İsmail (2007), *Beyaz Sarayın Gizli Dini Evanjelizm*, İstanbul, Karakutu
- WAYNE Mike (2012), *Sinemayı Anlamak, Marksist Perspektifler*, Çev. Ertan Yılmaz, İstanbul, Deki Yayınları
- WALLERSTEIN Immanuelle (1999) “Clinton’u İtham Etmek”
<http://fbc.binghamton.edu/10-tr.htm>, 29 Haziran 2010
- WEBER, Max (2008), *Protestan Ahlâk ve Kapitalizmin Ruhu*, Çev. Zeynep Gürata, İstanbul, Ayraç Yayınları
- Wikipedia (2010) “Classification des films”
http://fr.wikipedia.org/wiki/Motion_Picture_Association_of_America#Classification_des_films, 29.06.2010
- YILMAZ, Ertan (2004), *Savaş ve Hollywood*, Sinemasal Dergisi, Dokuz Eylül Yayınları, Güz 2003- Kış 2004.

ANALİZ EDİLEN FİLMLER:

- “Postacı Kapıyı İki Kere Çalar”(1946) Yönetmen: Tay Garnet Oynayanlar: Lana Turner, John Garfield. Yapımcı: Carey Wilson (MGM)
- “Damien”(1981) Yönetmen: Graham Baker Oynayanlar: Sam Neill, Rossano Brazzi. Yapımcı: Harvey Bernhard, Richard Donner. (FOX)

“Armageddon”(1998) Yönetmen: Michael Bay Oynayanlar: Bruce Willis, Ben Affleck, Liv Taylor Yapımcı: Michael Bay, Jerry Bruckheimer, Gale Anne Hurd.(Toucheston Picture)

“Avcı” (1978) Yönetmen: Michael Cimino Oynayanlar: Robert De Niro, Christopher Walken, John Cazale, Meryl Streep Yapımcı: (Universal) Barry Spikings, Michael Deeley, Michael Cimino, John Peverall